

Un număr vechiu 7 lei

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE — SOCIOLOGIE

Director: N. C. SCHINA

COMITETUL :

D. NEGULESCU, Profesor la Facultatea de drept din București, GR. CONDURATU, Consilier la Curtea de Apel București
 ALEX. CERBAN, Dr. în Drept din Paris ALFRED JUVARA, Dr. în Drept din Paris IOSEF G. COHEN, Avocat TR. ALEXANDRESCU, Fost Prim-Președ. Trib. V. ANGHLOVICI, Dr. în Drept din Paris EUG. EMMANUEL, Dr. în Drept din Paris
 Profesor Universitar Avocat Avocat Avocat

Secretar de Redacție: E. C. DECUSARA, Dr. în drept din Paris, Directorul Statisticii Judiciare

Membru corespondent pentru Paris: EDOUARD LEVY, Dr. în Drept, Avocat, Paris

ABONAMENTUL

Un an p. Bănci, Case Comerc. și Autorit. 300 lei
 „ Magistrați și Avocați fără supl. 150 „
 6 luni prețul cel de sus pe jumătate

APARE ODATA PE SAPTAMANA
 sub direcțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția și Administrația
 București, Artei, 5 și Rahovei, 5
 Lângă Palatul Justiției
 — TELEFON 18/29 —

A apărut ediția II-a **Asupra contractului de locațiune** de d-l N. Jac Constantinescu, Consilier la Curtea de Apel Galați.

Lucrarea a fost revăzută, adăugită și completată cu doctrina și jurisprudența până la zi, cu toate legile, decrete-legi și regulamente în legătură, și *Tacele de timbru pentru asistența socială*, dublând volumul.

Această operă s'a tipărit în atelierele Soc. anonime *Curierul Judiciar*, București, Rahovei 5, unde se pot face comenzi. **Prețul 30 lei**, plus 2 lei porto poștal.

Rugăm stăruitor pe d-nii abonați din provincie a nu mai aștepta alte invitațiuni, sau sosirea încasărilor, și a bine voi să *trimită* achitarea abonamentului prin *mandat poștal*, direct la administrația ziarului „*Curierul Judiciar*“, București, Rahovei 5, notând pe coturul mandatului „*pentru abonamentul datorat partida No.*“

SUMAR

— *Liberarea chirieșului de plata chiriei după legile excepționale*, de d-l E. C. Decusară;

— *Contractele verbale și cele fără dată certă sunt opozabile noului cumpărător de d-l judecător-supleant Nicolae Antoniad-Mihal*;

— *O polemică închisă. Cu privire la o adnotare a d-lui Emmanuel, de d-l avocat I. Mateiescu; Saarta donațiunilor dintr-un contract de căsătorie anulabil, de d-l avocat Eugen Emmanuel*;

— *Discursul rostit de d-l C. Romano, secretar general al Ministerului Justiției, la înmormântarea regretatului Theodor Crivăț*;

— *Inscrierile în Barourile din Ardeal și Bucovina, circulară trimisă de Ministerul Justiției Decanilor Barourilor*;

— *Circulara d-lui Ministru de Justiție adresată șefilor Parchetelor Trib. din țară*;

JURISPRUDENȚA :

— *Curtea de Casație S. III : (Dr. Constantinescu cu Ministerul de Instrucție (Termenul pentru atacarea cu recurs în contencios a unei cereri adresate unei administrații. Profesori Universitari. Transferare. Art. 60 din Regulament pentru numirea profesorilor și agregărilor universitari ; art. 82 din legea învățământului secundar superior) ;*

— *Curtea de Apel Galați S. I : Jack Corbu cu Jacques Zaharia. (Societate anonimă Constituirea ei legală conform art. 132 c. com. Nulitatea absolută a ori cărei vânzări sau cesiuni de acțiuni anterioare constituției) cu o Notă de d. Avocat P. Vasilescu ;*

— *Tribunalul Iași S. II: Președintele Comisiunii interimare Iași cu Ministerul Public al Trib. Iași. (Dacă Președintele comisiunii interimare poate cere confecționarea unui act de deces al unui militar mort în timpul războiului ?) cu Notă de d. E. C. Decusară ;*

— *Jurisprudența străină : Trib. Poimboeuf (Mareș de fabrică. Abandon în domeniul public. Neurmărire. Neprescripibilitate. Legea mărcilor de fabrică din 23 Iunie 1857 (română din 15 Aprilie 1879), cu o Notă de E. C. D.*

Liberarea chirieșului de plata chiriei după legile excepționale

Nici o dată nu s'a verificat cu mai mult temei că dreptul este în funcție de armonizare a diferitelor interese sociale în conflict.

Anumite principii cari se credeau aproape imuabile, trebuiesc astăzi să se adapteze necesităților sociale profund modificate de marele cataclism social: războiul mondial. Exemple avem destule: dreptul de proprietate, dreptul la libertatea munci, etc.

Se pare că dreptul tinde să apere drepturile individuale numai în măsură în care diferitele interese sociale o îngăduie.

Această tendință însă o vedem manifestându-se mai pronunțat în reglementarea conflictelor de muncă, a raporturilor dintre proprietari și chirieși etc.

Dacă în unele țări ca Franța, Italia, Germania etc. legile excepționale cari au venit să soluționeze aceste conflicte au la bază o concepțiune de drept mai mult sau mai puțin unitară, la noi s'a legiferat mai mult la voia întâmplării sub impulsunea necesităților inexorabile ale momentului, fără vre-o coordonare.

Această constatare ne izbește, dacă supunem unui examen critic legile, cari au căutat să soluționeze conflictele dintre proprietari și chirieși.

Intr'adevăr asupra reglementării acestor raporturi, influențate de consecințele războiului, care a dezechilibrat legea cererii și ofertei și în acest domeniu, ca și în cel economic, avem mai mult o enunțare vagă, *legea excepțională din 1916* care interzicea mărirea chiriilor pe tot timpul războiului, intervenind astfel în convențiunile libere dintre părți, și stabiliza în mod necomplet puțința proprietarilor de a evacua pe chirieși, nu mai pentru contractele intervenite după 1913, până la un an după încheierea păcii.

Războiul mondial însă a mărit în proporții mai mari dezastrul economic și social de cât îl prevăzuse legiuitorul. Criza de locuințe luase proporții fantastice, conflictele între proprietari și chiriași devenise atât de acute, în cât puteau da naștere la conflicte sociale. Legiuitorul pentru a le evita în limitele posibilului, prin doua decretate legi din 6 Martie 1919 și 19 Noembrie 1919, pe de o parte a sporit chiriile peste cele constatate la 1915, iar pe de altă parte a prelungit în mod succesiv termenul contractelor de închiriere până la 23 Aprilie 1921.

Însă aceste măsuri restrictive, imperfecte și nesatisfăcătoare față de nevoile actuale sociale, a îndrituit pe legiuitor să vină cu o lege mai unitară: *decretul lege 1420 din 2 Aprilie 1920*, care stabilește un spor de chirie, de astă dată fixat de o comisie specială (de arbitri) și prelungește termenul până la Aprilie 1922.

Însă după un an de aplicare, s'a văzut că nici această lege nu a putut remedia în măsura preconizată de legiuitor criza de locuințe, căci dacă punea întru căva la adăpost pe chiriașii care de bine de rău își aveau o locuință, pentru ceilalți, cari vroiau să și găsească una, legea s'a dovedit ineficace, de oarece proprietarii prin mijle de mijloace ingenioase știau să ocolească legea și să continue specula.

Pentru a se pune stavilă acestei stări de lucruri, a intervenit *legea pentru înființarea oficiilor de închiriere* din 21 August 1921, care pe deo parte ia din mâna proprietarilor dreptul de a închiria locuințele și prăvăliile devenite libere în orice mod de la data promulgării legii, iar pe de altă parte dispune ca oficiile să fixeze tot deodată și chiriile, după anumite norme (art. 3).

Deci se produce un reviriment de concepție: *proprietarul n'are decât nuda proprietate, folosința îi este monopolizată de oficiu, în schimbul unei prealabile și drept despăgubiri.*

Vom intra, cu altă ocaziune în stădiul amănunțit al acestei legi, astăzi ținem să evidențiem anumite antiteze, cari pot da naștere la interpretări variate.

Vom deci să vorbim de *modul de liberare al chiriașului față de proprietar în ce privește plata chiriei*, când proprietarul n'ar voi să o primească, astfel cum a fost reglementat de *legile excepționale.*

După principiile anterioare războiului această liberare, se știe, se facea prin ofertă reală urmată de consemnarea sumei, conform regulilor statornicite de art. 604—609 pr. civ. și 1114—1121 c. civil.

Aceste formalități acceptabile în timpuri normale, s'a văzut însă că în vremurile după războiu sunt stângenoase pentru chiriași, căci avantajă mai mult pe proprietar, care, la adăpostul pactului comisoriu, la ziua fixată pentru plata

chiriei o refuza, cu intenția ca apoi să ceară rezilierea contractului, ca să și ajungă scopul: *evacuarea chiriașului*, spre a și asigura puțința de a specula.

Atunci legiuitorul pentru a curma aceste tendințe, în mod vremelnice însă, prin art. 36 din decretul lege din 2 Aprilie 1920, ușurează aceste formalități «în mod excepțional pentru căștiul de S-ft. Gheorghe 1920» dând puțința de a face consemnarea chiriei la Ad-ția Financiară, iar oferta prin comisariate.

Totuși proprietarii, pentru căștiurile următoare, înarmați cu pactul comisoriu începură aceeași operă de dificultăți spre a face pe chiriași să nu poată plăti chiria la termenul fixat, în cât aceștia asaltau Corpul de Portărei și Casa de Depunerii cu oferte de plată spre a nu și vedea reziliate contractele.

De aci străgăniri și procese urmate de cheltuieli pentru chiriași, ca să și apere drepturile lor.

Pentru a se remedia acest rău, legiuitorul a intervenit prin legea de la 26 Iulie 1921, art. unic (M. Of. No 89 din 26 Iulie 1921 p. 3389), simplificând formalitățile ofertei reale prevăzute de dreptul comun, chiar când s'a stipulat prin contract că plata chiriei se va face la domiciliul creditorului (proprietarului).

Aceste simplificări constau în: 1) vârsarea sumei datorite la Casa de depuneri, administrația financiară sau la percepțiile fiscale, 2) depunerea recipsei la jud. de ocol al situației imobilului închiriat, 3) incunoștiințarea proprietarului prin o scrisoare recomandată, recipisa poștei alăturându se la recipisa pentru consemnarea chiriei, 4) eliberarea sumei de către judecător fără nici o formalitate la cererea creditorului (proprietarului).

Evident că această inovație a legiuitorului în materie de liberare a locatarului de plata chiriei a fost binevenită spre a înlătura neajunsurile și șicanele semnalate mai sus.

Iată însă că intervine *legea oficiilor de închiriere*, care prin art. 20, prevede că ofertele reale de plata chiriilor stabilite prin lege se va face în modul următor: 1) consemnarea în 48 ore de la expirarea termenului la Casa de Depuneri administrațiile financiare sau la percepțiile fiscale 2) depunerea recipsei la oficiul de închiriere respectiv, de unde proprietarul o va ridica fără orice alte formalități de ofertă reală.

În redacțiunea sa acest articol pare destul de clar: *aceste formalități de plată se vor face numai pentru plata chiriilor stabilite prin oficiul de închiriere*, însă art. 22 al acestei legi adaugă: „*Toate dispozițiunile contrarii din legile și regulamentele anterioare se abrogă.*”

Deci ar reeși că art. unic din legea de la 21 Iulie 1921 ar fi abrogat.

Și atunci întrebarea: Unde va fi obligat să depună recipisa de plată chiriașul care nu deține imobilul închiriat prin oficiul de închiriere, la jud. de ocol sau la oficiul de închiriere al situației imobilului, prin faptul abrogării legilor și regulamentelor anterioare?

Ni se semălează că mulți proprietari au căutat să speculeze această antiteză aparentă, spre a cere prin justiție anularea plății chiriei, deci rezilierea contractului.

Se va zice: acest art. final este de stil în orice lege, și sensul aplicării lui trebuie căutat în totalul legii. În acest caz și cel mai profan ar vedea că art. 20 se aplică în mod categoric numai chiriașilor prevăzuți de legea oficialilor de închiriere și art. 22 nu poate avea altă semnificație de cât că toate dispozițiunile anterioare, care s'ar împotrivi aplicării legii sunt abrogate.

O interpretare evident juridică, în cazul de față.

Dar se va răspunde: o lege se poate abroga în două moduri: *tacit*, când dispozițiunile ei sunt contrare legilor anterioare, care reglementau aceleași raporturi de drept, *expres*, când este prevăzută într'un text formal. O lege mai poate să abroge *parțial* dispozițiunile unei legi anterioare, sau *total*. În cazul de față legea abrogă în mod *expres* și *total* dispozițiunile anterioare ale legilor care reglementau aceleași drepturi. Dacă n'ar fi vroit să o facă, legiuitorul n'ar fi dispus aceasta prin art. 22; că art. 20 limitează sfera de aplicațiune numai la contractele făcute prin oficiu, nu poate influența asupra caracterului dispozițiunii art. 22, de a abroga toate dispozițiunile anterioare contrarii, căci atunci art. 22 este inutil. De ce să se creeze două modalități de ofertă reală? De ce să fie două categorii de chiriași?

Iată deci cum se poate îmbrăca într'o formă juridică și teoria contrară.

Desigur că jurisprudența va tempera această antiteză, însă până atunci câte străgăniri, câte învăjbirii nu se vor produce iarăși între proprietari și chiriași, câte procese și câte cheltuieli inutile!...

Cât despre noi, se înțelege că ne raliem în părerea dină, că *dispozițiunile art. 20 se aplică numai chiriașilor, cari au închiriat imobilul prin oficiu*, cu toată redacțiunea art. 22, pe care o găsim superflua în lege.

E. C. DECUSARA

Contractele verbale și cele fără dată certă sunt opozabile noului cumpărător?

Nu se putea ca nici știința să nu sufere din cauza războiului și să se adauge cu un înel la lanțul perturbării sociale. Dreptul, ca știință ce se ocupă cu regularea raporturilor sociale, a suferit și el, dat fiind rolul inter-

venționist ce a trebuit să-l aibă în armonizarea dezechilibrului social. A suferit, prin modul anormal de legiferare și mai ales prin repezițiunea redacțiilor decretelor-legi, în parte neclare și lipsite de precizie.

S'au născut, deci, discuții pentru rezolvirea atător chestiuni și în ultimul timp privitor la decretul-lege al chirilor asupra principiului opozabilităței contractelor de locațiune verbale și cu dată certă, față de noul proprietar.

Principiul din codul civil este, că cumpărătorul e dator să respecte locațiunea făcută înainte de vânzare. Totuși acest principiu inserat în art. 1441 codul nostru civil (1743 c. c. fr. *nez*) e completat și se arată anumite cazuri când trebuie aplicat, adică când locațiunile sunt făcute printr'un act autentic sau privat, dar cu dată certă. Aceste din urmă mențiuni sunt cazuri de aplicare a principiului vechiului cod francez și a dr. roman.

Prin decretul-lege 1420 din 2 Aprilie există dispoziția de ordine publică anume că prelungirea contractelor este generală: se prelungesc toate contractele scrise și verbale.

Cum se împacă vechile dispozițiuni legale foarte vechi cu dispozițiunea legală nouă de ordine publică creată pentru o necesitate actuală, destul de gravă și în mod general?

Să luăm ipoteza că contractele verbale și cele scrise nu se prelungesc față de cumpărător. Alunci vom asista la spectacolul dureros că proprietarii cari au astfel de chiriași să-și vândă imobilele și contractele nefind opozabile cumpărătorilor, chiriașii vor trebui să evacueze casele și deci posibilitatea noului cumpărător la speculă, la eludarea spiritului legii. S'ar deschide o porțiță și s'ar face o diferențiere de situații a chiriașilor cu acte autentice și cu a celor cu contracte verbale sau cu acte private fără dată certă.

E drept că proprietatea e dreptul ce-l are cineva de a se bucura, în mod absolut și exclusiv, însă în limitele determinate de lege. Din această limitare a dreptului de proprietate rezultă pentru legiuitor dreptul de a interveni, față de necesitățile ce au survenit și cari interesau ordinea publică și armonia socială. De aceea, legiuitorul a intervenit și a legiferat regularea raporturilor dintre proprietari și chiriași prin decretul-lege 1420/1920 cu scopul de a acoperi interesele chiriașilor, față de împrejurările extraordinare a crizei de locațiune.

Ni s'ar opune obiecțiunea că s'ar putea comite abuzuri, fraude graie prin fabricarea de contracte sau chitanțe antidatate și nu s'ar putea admite că legiuitorul a înțeles să organizeze și să consacre fraude.

Desigur că în acest caz contractele fictive nu vor fi luate în seamă. Decretul-lege prelungeste contractele *expirate*, adică înseamnă că le consideră existente, avându-se ca criteriu de convingere pentru justiție, începutul de executare. Legea prelungeste toate contractele de închiriere și prin aceasta toate contractele scrise fără dată certă, în privința opozabilităței, au fost asimilate prin legile excepționale cu cele de dată certă.

Aliniatul din art. 1441 c. c. conform căruia cumpărătorul imobilului are drept să evacueze pe chiriași cu contractele verbale sau scrise fără dată certă creează un obstacol la dreptul de prelungire legală, se opune astfel la aplicarea uneia din prescripțiunile legii măsurilor excepționale și a decret-lege 1420. A nu acorda față de cumpărător prelungirea pentru contractele scrise fără dată certă sau a celor verbale, este a crea o distincție acolo unde legea nu o face, și înseamnă a nu prelungi toate contractele, pe când legea le prelungeste. Casația franceză s'a pronunțat în acest sens (Sirey 918—919, part. I pag. 9154 *Cahiers* 9 et 10).

Decretul-lege 1420/1920 prin art. 40 și legea măsurilor excepționale prin art. 43 abrogă toate legile și regulamen-

tele contrarii. Totuși analizate, vedem că ele se referă numai dispozițiilor contrare prescripțiilor de prelungire adică incompatibile cu prelungirea.

Creдем că decretul-lege 1420/1920 derogă dela principiile din dreptul civil. Dispozițiile acestui decret-lege fiind de ordine publică sunt erga omnes, față de vechiul proprietar, locatarul ca și față de noul cumpărător, cu o și gură restricțiune: ca contractele de locațiune să nu fie fictive.

NICULAE ANTONIADE—MIHAIL
Supleant Tribunalul Ilfov

O POLEMICĂ INCHISĂ

„Curierul Judiciar“, conform tradiției sale, fiind o tribună liberă în care fie-ce om de drept poate să-și publice părerile într-o chestiune discutabilă, sub a sa semnătură și răspundere, fără a se angaja prin aceasta Redacția revistei, dăm loc mai jos articolului d-lui avocat I. Mateiescu. intitulat: „Cu privire la o adnotare a D-lui Emmanuel“, cum și articolului răspuns al D-lui Emmanuel: „Soarta Donațiunilor dintr'un contract de căsătorie anulabil“ și cu aceasta declarăm închisă polemica.

Cu privire la o adnotare a d-lui Emmanuel

Iu numărul din 11 Sept. 1921 al «Curierului Judiciar» pag. 492, s'a publicat o distinsă sentință a Trib. Ilfov, s. Notariat, care s'a bucurat de onoarea unei note semnate de d-l Dr. Eug. Emmanuel.

Era vorba de un act dotal în care se aflau înserate niște clauze pe cari Tribunalul le a considerat ilicite. Și atunci, pentru ca să nu fie loc la aplicarea art. 1008 c. civ., conform căruia condițiunile ilicite atrag nulitatea actului unde sunt cuprinse, Tribunalul a considerat aceste clauze ca simple modalități cari vor fi socotite ca nescrise, actul de dotă propriu zis rămânând în ființă.

Nu discutăm temeinicia acestei concepții care are cel puțin meritul unor frumoase considerente, și liber de sigur jurirconsultul adnotator să aibe altă opiniune, cu singura condițiune de a fi susținută cu argumente plauzibile.

Dar să ascultăm pe D-l Dr. Eugen Emmanuel: «Exact la aceeași soluțiune s'ar fi ajuns dacă în loc să se dea în speță o interpretare atât de subtilă a art. 1008, s'ar fi anulat contractul de căsătorie, tocmai în baza acestui text.

Procedând astfel, soții ar fi fost considerați căsătoriți fără contract și deci conform dreptului comun, care la noi este regimul parafernă sau al separației de patrimonii.

Astfel fiind, soții aveau dreptul să ipotecheze conformându-se formalităților legeri, și soluția dată de Tribunal ar fi fost aceeași, precum am mai spus». (p. 494-495).

Ca un artist în domeniul dreptului, D-l Emmanuel e înamorat de logica strict juridică, și nu permite subtilități. Si mânuind dibaci principiile juste înlătură construcții factive.

Iată schema argumentării:

1. Contractul dotal e nul, conf. art. 1008 c. civ.
2. Imobilul dăruit prin contractul dotal devine parafernă și liber deci soții să-l înstrăineze.

Plutind în sferă prea abstracte, se vede că D-l Emmanuel n'a observat că prima sa propozițiune exclude pe cea de a doua. în adevăr, dacă actul dotal devine nul, se aplică maxima: «ex nihilo nihil», și imobilul se reîntoarce la înzestrător cu efect retroactiv, ca și cum nici când n'ar fi ieșit din al său patrimoniu.

Si atunci înzestrata soție nu mai are,—și n'a avut niciodată,—acest imobil în proprietatea sa. Cum ar putea oare să devie parafernă și cum ar putea înzestrata să-l ipotecheze, când ea are tot atâtea drepturi ca primul venit asupra lui?

Sperăm că D-l Emmanuel va renunța la ingenioasa d-sale soluție și că pe viitor va da mai multă atenție construirii luminoaselor sale teorii.

I. MATEIESCU
Doctor în drept din Paris—Avocat

SOARTA DONAȚIUNILOR dintr'un contract de căsătorie anulabil

Această problemă foarte delicată se soluționează în principiu în sensul că aceste donațiuni rămân valabile, atunci când ele au fost în mod efectiv executate.

În adevăr, donațiunile făcute în vederea căsătoriei prin contractul de căsătorie, constituie niște liberalități cu un caracter particular, care au intrat în domeniul obligațiunilor naturale în așa fel, încât odată executate, ele nu mai pot fi repetate. Laurent¹⁾ admitând un contract de căsătorie inexistent, dă aceeași soluțiune în ceea ce privește donațiunile conținute în el. Jurisprudența franceză în interpretarea ei, soluționează problema în acelaș fel.

Curtea de Apel din Nîmes, spune în mod categoric: ²⁾

«La nullité d'un contrat de mariage passé en l'absence de l'un des futurs époux entraîne la nullité de la stipulation du régime dotal faite dans ce contrat; et, par une conséquence nécessaire, les époux se trouvent mariés sous le régime de la communauté.

Mais la nullité ne s'étend pas à la constitution dotale qui y a été faite à la future par son père: cette constitution vaut à la future épouse comme donation en faveur du mariage».

În acelaș sens este și Curtea de Apel din Toulouse, din 5 Martie 1852.

O hotărâre mai recentă, a Tribunalului din Quimper din 23 Noembrie 1910, dă în mod și mai direct soluțiunea de mai sus. ³⁾ Iată ce spune Trib. din Quimper:

«En conséquence, la femme, dont le contrat de mariage est nul, à raison de ce que, étant mineure, elle y a été irrégulièrement représentée, n'est pas fondée, après dissolution du mariage par le décès du mari, survenu après vingt-sept ans écoulés depuis le mariage, à opposer à la demande en liquidation et partage de la communauté, formée par les héritiers du mari, la clause du contrat de mariage qui lui attribuait toute la communauté».

Însfârșit, Curtea din Montpellier, din 16 Decembrie 1901, ⁴⁾ stabilește că donațiunea făcută în vederea căsătoriei, care n'a avut, la constituirea ei, îndeplinite toate formalitățile pe care legea le cere, în speță existența matorilor, este nulă, chiar făcută în contractul de căsătorie.

Cu alte cuvinte, Curtea a simțit nevoia de a lăsa să

1) Laurent, Droit civil français, 21, No. 55.

2) Sirey, 1854, 2, 641.

3) Sirey, 1912, 2, 261.

4) Sirey, 1905, 2, 185.

se înțelege că donațiunea ar fi rămas valabilă, chiar dacă actul de căsătorie s'ar fi anulat, în cazul când formalitățile necesare, pe care legea le cere pentru constituirea unei donațiuni, ar fi fost îndeplinite.

* * *

În consecință, când soții căsătoriți cu interese bănești fixate printr'un contract de căsătorie care este anulat în urmă dintr'un viciu oarecare, își văd schimbat regimul lor matrimonial adoptat prin contract în acela al dreptului comun, adică la noi regimul separației de bunuri, donațiunile primite în vederea căsătoriei, dacă ele au fost în mod valabil transmise și mai ales când ele au fost efectiv predate soților, rămân proprietatea donatarului.

EUG. EMMANUEL

Doctor în Drept din Paris, Avocat

Discursul rostit de d-l C. ROMANO la înmormântarea regretatului Theodor Crivăț

Intristați Ascultători,

Pe neașteptate . . în amurgul liniștit de toamnă, s'a stins, încă în pline puteri, înaltul Consilier Theodor Crivăț.

Îl plânge familia, îl plâng cei cari au avut norocul și cinstea să se înnumere printre intimi, colegi sau discipoli, dar îl mai plâng . . nesfârșiții apreciatori, căci îl respecta și admira lumea justițiabililor, întreg Baroul, toată Magistratura!

Era un om ; a fost un judecător !

Cel dintâiu la datorie, cel din urmă la drepturi !

— Cu vocea înceată, cu chipul blajin dar expresiv și energic în gesturi și privire : argumenta și convingea !

— În chestiunile cele mai dificile, mintea sa împede, luminată a îmbogățit jurisprudența țării !

Avea o singură preocupare : templul zeiței Themys de-a pururi să rămâie imaculat !

— Simplu, liniștit, cumpănit, adânc cugetător, nici o dată n'a căutat să pună în evidență personalitatea și reala sa valoare !

— Neobosit la muncă, neschimbat în dreapta-i severitate.

— Odinioară, ca mic magistrat ; dela o vreme la Înalta Curte, în Consiliul superior sau cel disciplinar, a fost totdeauna acelaș.

Neimpresionabil : stană de piatră !

Neclintit : stâncă de granit !

— Pe când unii caută și se străduiesc ca tot pasul să le fie trâmbițat ; ca în jurul și în calea lor să strălucească lumini orbitoare, cari, fatal lasă în urmă un întuneric adânc și o grabnică uitare ; Theodor Crivăț s'a strecurat în viață fără șgomot, fără onoruri, o profesie de apostol ! Dar în schimb numele său va rămâne ca un far îndrumător, pildă îndelungată tinerilor cadre din magistratura României întregite.

— Deznădăjduită familie, pe cât cu putință țineți seama că marea voastră durere este sincer împartășită de toți cei ce l'au cunoscut, de toți cei ce l'au întâlnit vreodată !

Drept, în adevăratul înțeles al cuvântului, ai fost în lumea asta trecătoare ; pe scaunul hărăzit celor drepti vei fi așezat în lumea externă !

În numele Ministerului de Justiție îți aduc ultimul salut, valorosule dispărut, și omagii de îndelungată recunoștință și admirațiune pomenirii tale !

Fie-ți țărâna ușoară !

INSCRIERILE ÎN BAROURILE DIN ARDEAL ȘI BUCOVINA

Ministerul de justiție a trimis următoarea circulară domnilor decani ai barourilor din Ardeal și Bucovina :

Prin legea publicată în „Monitorul Oficial“ No. 89 din 26 Iulie 1921, s'a dispus ca avocații înscriși într'unul din barourile din vechiul regat să se poată transfera în oricare din barourile din noile provincii, precum și avocații din noile provincii să se poată înscrie în barourile din vechiul regat, admitându-se o completă reciprocitate.

În consecință am onoare a vă ruga ca să bine-vorți a satisface orice cerere de transferare făcută în condițiunile legii, fără a pretinde îndeplinirea de alte formalități sau condițiuni pe cari legea nu le cere.

Prin urmare, simpla cerere de transferare însoțită de dovada că petiționarul este înscris într'unul din barouri este suficientă pentru a face cererea sa admisibilă.

Orice alte condițiuni s'ar mai cere ar fi contrarii legii
p. Ministru, C. A. Romano

Director-general, D. Ispasiu

Circulara d-lui Ministru de Justiție
cu No. 39321 din 23 Sept. 1921, adresată
Șefilor Parchetelor Trib. din țară :

Domnule . . . Procuror,

Răul cel mai mare rezultat din războiul mondial este de sigur imoralitatea care s'a întins asupra tuturor țărilor. Exemplul violențelor și prăzilor din război a avut o influență nenorocită asupra sentimentelor unei părți din populațiune. Iar spectacolul abuzurilor de tot felul săvârșite mai în toate Statele cu ocaziunea furniturilor în timpul războiului a dezvoltat la mulți instinctul de rapacitate și de necinste, care a condus la alterarea simțului moral. Țara noastră nu a fost scutită de această influență nefastă. Din contră, viciile introduse și dezvoltate sub ocupațiunea străină au agravat și mai mult întinderea corupțiunii.

Trăim într'o epocă de transformare, în care grija tuturor ar trebui să fie repararea dezastrelor războiului și readucerea țării la starea normală.

Poporul nostru care a suferit nu numai din cauza greutăților războiului, dar și din cauza ocupațiunii fără milă a dușmanilor, a avut pagube materiale enorme. Acestea probabil se vor repara cu mari dificultăți și într'un timp îndelungat. Însă desigur că paguba noastră cea mai însemnată depe urma războiului consistă în pervertirea caracterelor și dezvoltarea gustului de a se îmbogăți fără muncă, în lipsa de respect pentru persoana și averea omului.

Exemplele ce se văd în toate zilele ne arată că puterea morală, care constituie podoaba cea mai frumoasă a omului, a scăzut în urma războiului în țara noastră ca și în toate țările.

Această criză morală este poate mai greu de combătut decât criza economică.

Suntem datori a examina cu atențiune această situațiune critică și să căutăm prin toate mijloacele a îndrepta spiritul public către o concepțiune mai justă a moralei și a dreptului.

Autorităților publice le incumbă în primul rând această datorie, fiindcă prin bunele lor exemple influențează moravurile ; iar prin sancțiunile ce aduc abaterilor dela datorie, pot îndrepta pe calea binelui pe cei rătăciți.

Agenții poliției judecătorești din toată țara, a căror atribuțiune este de a constata infracțiunile la legea penală, trebuie să fie astfel organizați, disciplinați și controlați încât să formeze o adevărată falangă în contra făcătorilor de rele. În această direcțiune rolul parchetului are o mare importanță. De aceea vă voi indica oarecari reguli, după cari trebuie

să procedați pentru ca descoperirea și constatarea infracțiunilor să se facă mai prompt și mai sigur, iar controlul asupra agenților poliției judecătorești să aibă mai multă eficacitate pentru bunul mers al instrucțiunii și al justiției penale

I

Constatarea prealabilă a infracțiunilor și controlul asupra agenților poliției judecătorești

Culegerea probelor în materie penală depinde foarte mult de modul cum se fac primele cercetări. În consecință veți da ordin agenților poliției judecătorești din circumscripțiile d-voastră, ca îndată ce li se aduce la cunoștință săvârșirea unei crime sau a unui delict de oarecare importanță, să vă avizeze și să facă la localitate primele cercetări constatând toate împrejurările și ascultând pe pacienți, pe martori și pe cei arătați ca vinovați. În caz de crimă vă veți transporta îndată la localitate, dacă este posibil împreună cu d. judecător de instrucție.

Constatarea la fața locului de către judecătorul de instrucție are marele folos că instrucția se poate face completă fără a se mai cita martorii la tribunal, astfel că în câteva zile procesul se poate înainta pentru judecată.

Pentru a putea controla activitatea agenților poliției judecătorești, veți da ordin ca șeful de post sau notarul din fiecare comună rurală și șeful poliției în orașe, să vă raporteze imediat ce s'a comis o crimă sau un delict de oarecare importanță, arătându-vă numele și pronumele victimei, domiciliul și profesiunea celor arătați ca vinovați fie de victimă, fie de rumoarea publică, numele și pronumele, domiciliul și calitatea funcționarului însărcinat cu cercetarea.

La parchet veți ține un registru alfabetic pe comune pentru controlul constatărilor și în rubrica fiecărei comune veți pune a se trece elementele cuprinse mai sus. Agentul care face constatarea va fi dator să vă trimită actele desenate cât mai urgent. Dacă într-o săptămână nu veți fi primit rezultatul, îl veți cere și dacă va întârzia fără justificare legitimă, ne veți raporta arătându-ne cine este agentul care nu și-a făcut datoria. În registru veți nota în dreptul fiecărei cauze observațiunile ce veți face asupra activității agenților.

Până la primirea dela minister a acestui registru veți binevoi a nota pe foi bine clasate pe comune toate aceste elemente, cari în urmă se vor copia în registru.

II

Constatarea judecătorilor de instrucție

Rolul judecătorului de instrucție în constatarea crimelor și delictelor este considerabil.

Soarta procesului penal depinde mai întotdeauna dela modul cum judecătorul a adunat probele, dela celeritatea ce a pus în lucrările sale și dela perspicacitatea ce a arătat în alegerea mijloacelor de a descoperi adevărul. În cele mai multe cazuri urgența este necesară în instrucțiunea penală. Cu cât timpul trece cu atât mijloacele de investigațiune devin mai dificile. Martorii cari sunt proba esențială în această materie nita ceace știu dacă trece prea mult timp dela să vășireze faptilui până la constatare. De aceea vă rog să cereți d-lor judecători de instrucție să accelereze cât mai mult constatăriile, căci toate afacerile penale sunt de natura lor urgente. Această accelerare se impune cu deosebire când sunt în cauză inculpați arestați în prevenție. Arestul preventiv este un mare sacrificiu impus individului în interesul social al descoperirii adevărului în cauzele penale. Foarte adesea judecătorul de instrucție este pus în penibila situațiune de a priva de libertate pe un om în contra căruia nu există decât slabe indicii de culpabilitate. Dar trebuie să o facă în interesul mare al societății, ca făcătorii de rele să fie descoperiți și pedepsiți. Când însă se întâmplă ca judecătorul să nu fi mererit pe adevăratul culpabil, cel arestat pe nedrept devine o victimă a exigențelor sociale. De aceea se impune judecătorilor cea mai mare băgare de seamă în exercițiul acestei extraordinare puteri ce le dă legea. de a lua libertatea oamenilor. Și pentru ca răul să fie mai puțin mare, în caz de eroare, este de absolută necesitate ca instrucțiunea să se facă repede, pentru ca judecătorul să poată examina probele adunate spre a se pronunța în cunoștință de cauză asupra menținerii arestării.

Arestatul nu trebuie să stea închis în prevenție o zi mai mult decât timpul strict necesar pentru facerea instrucțiunii. Orice prelungire inutilă constituie un abuz, car nu se poate tolera. Întârzierile instrucțiunii proviu adesea din nevenirea martorilor. Pentru a preveni asemenea întârzieri trebuie să se ia măsurile necesare ca agenții să îndeplinească procedura; iar în contra martorilor să se uzeze cu rigoare de dispozițiunile art. 77 din procedura penală.

Avem credința că uzându-se cu stăruință de mijloacele ce legea pune la dispozițiunea judecătorilor de instrucție, cercetarea cauzelor se poate face mai repede și că durata arestării preventive se poate scurta.

Pentru a ajunge la acest rezultat, vă rog să urmăriți lucrările în fiecare cauză și, dacă vedeți că instrucțiunea și arestarea preventivă durează mai mult decât ar trebui, să cereți d-lui judecător să ia măsurile necesare pentru activarea instrucțiunii.

Instrucțiunea penală trebuie să se facă nu numai repede, dar și bine. Ambițiunea parchetului și a judecătorului de instrucție trebuie să fie ca autorii crimelor și delictelor să nu rămână nedescoperiți.

Pot fi cazuri când judecătorul de instrucție se găsește în neputință de a ajunge la un bun rezultat cu toată priceperea și activitatea sa. Dar acele cazuri sunt rare. În regulă generală o instrucțiune bine condusă ajunge la descoperirea adevărului.

Unul din caracterele epocii în care trăim este scăderea moralității și creșterea enormă a criminalității.

Dacă în această situațiune cei vinovați sunt lăsați neturbați, contagiunea răului se întinde asupra caracterelor slabe; iar cei buni se simt descurajați și umiliți în fața victului triumfător.

În această criză morală speranța tuturor se îndreptează spre magistratură. Numai printr-o aplicațiune strictă a legilor penale se poate ajunge la curățirea atmosferei vicioase, ce s'a răspândit asupra tuturor țărilor în urma războiului. Când se va vedea că făcătorii de rele sunt prinși și pedepsiți cu severitate, speranța în îndreptare va renaște, iar cei porniți pe calea răului sau se vor opri la timp, sau, suferind pedepse, se vor căi și se vor corecta.

De aceea este trebuință de sancțiune cât mai grabnică în toate cazurile de infracțiuni penale.

Nu mai așa se poate însănoși o societate cuprinsă de atâtea vicii.

Vă rog să lucrați împreună cu d-nii judecători de instrucție la această mare operă socială. Faceți să se vadă că legea se aplică cu dreptate în contra tuturor făcătorilor de rele și veți contribui la așezarea celei mai mari reforme îndreptare moravurilor.

Însă pentru a atinge acest frumos rezultat, trebuie ca d-voastră și d-nii judecători de instrucție să adoați un zel și o putere de voință mai presus de îndeplinirea comună a datoriei, trebuie să aveți în vedere că adevăratul rol al instrucțiunii nu se mărginește la ascultare de martori, interogatorii, perchițiuni, etc. ci la descoperirea făcătorilor de rele prin toate investigațiunile ce vi le sugără fiecare speță când este cercetată cu dorința sacră de a ajunge la un sfârșit.

III

Arestările făcute de agenții poliției judecătorești

În cazurile de crimă și de delict grave agenții poliției judecătorești sunt nevoiți să se asigure de persoana inculpatului atât pentru facerea cercetărilor cât și pentru a împiedeca fuga inculpaților. După procedura penală nu se poate deține o persoană fără mandat mai mult de 24 de ore (art. 88 din procedura penală).

Acest principiu nu se observă întotdeauna, fie din cauza distanței mari dela locul arestării până la sediința tribunalului, fie din cauza întârzierii cercetărilor preliminare. Cu toate acestea, principiul libertății individuale trebuie respectat.

Chiar un om condamnat are dreptul la respectul persoanei sale, neum un om numai bânuit că ar fi săvârșit o faptă rea. Dacă interesul cel mare al ordinii sociale impune necesitatea pentru Justiție de a ridica în mod provizoriu libertatea unui om, chiar înainte de a se ști că este vinovat, acest mare sacrificiu a fost impus de lege individului numai ca garanția că o asemenea măsură nu se poate lua în contra

lui decât de un magistrat, care prin caracterul său prezintă garanții serioase de prudență și imparțialitate.

În consecință, vă rog să luați măsuri ca îndată ce cineva a fost arestat, să fie adus înaintea d-voastră, ca să decideți fără întârziere asupra fiecărei persoane.

În tot cazul arestarea nu se poate menține decât în baza unui mandat în regulă.

Ca să se evite arestările în contra legii și ca să se poată constata abuzurile, este necesar să cereți agenților poliției judiciare, să constate în scris ziua, ora și locul arestării fiecărei persoane.

IV

Judecarea proceselor penale

Orice proces penal este de natura lui urgent, căci infracțiunile penale constituie o turburare a ordinii publice. Cu toate astea, la unele tribunale termenele la procesele penale sunt mai lungi de atât la procesele civile. Înțelegeți că această stare de lucruri constituie o anomalie. De aceea vă rog să interveniți la tribunal ca procesele penale să nu se amâne decât în caz de absolută necesitate, pentru a se evita grămădirea de dosare penale și pentru a se putea pune termene mai scurte la procesele viitoare.

Termenele depărtate în penal vătămă buna instrucțiune a procesului, căc după câteva luni, martorii cari sunt principala probă, uită cele petrecute; iar exemplaritatea pedepsei nu mai are loc când ea se execută după un interval prea lung dela săvârșirea faptului.

În procesele cu arestați veți cere termene foarte scurte, pentru că arestul preventiv să nu fie prelungit fără trebuință. Chiar în procesele fără arestați veți cere termene scurte când faptele sunt mai grave. Este în adevăr inadmisibil ca să se pună termene după câteva luni, la procese cari au adus turburări mari ordinii publice.

Celeritatea judecării fiind esențială în materie penală, veți lua înțelegere cu d-nii magistrați ai tribunalului ca să se judece cât mai curând procesele vechi pentru ca procesele viitoare să se bucure de o adevărată urgență.

Judecata nu se poate face decât pe bază de probe serioase, care să determine convicțiunea magistraților.

De aceea, ca să ajungeți a obține condamnări în raport cu gravitatea faptelor, veți stărua ca, înainte de a se trimite procesul la tribunal, probele să fie cu îngrijire adunate, pentru ca judecătorii să se găsească față de probe convințatoarele.

Unii acuză justiția noastră de prea multă indulgență în procesele penale.

S'a observat, e adevărat, că uneori pedepsele ce se aplică nu corespund cu gravitatea faptelor, dar acest rezultat nu trebuie atribuit exclusiv indulgenței judecătorilor, ci mai cu seamă incompletelor instrucțiuni, care face că adesea judecătorul se află în penibilă situațiune ori de a achita pe un inovat în lipsă de probe suficiente, ori de a condamna pe un individ a cărui culpabilitate nu este destul de clar stabilită.

Întro astfel de situațiune, judecătorul dacă condamnă se vede nevoit a aplica o pedeapsă ușoară, chiar dacă faptul este grav. De aceea se impune parchetului și instrucțiunii ca să culeagă probele cu îngrijire pentru ca convicțiunea judecătorului să fie pe deplin stabilită.

V

Executarea hotărârilor penale

Scopul judecării fiind aplicarea pedepsei celor inovatăi, această operațiune nu trebuie să întârzie. Îndată ce hotărârea a rămas definitivă, trebuie să fie executată. Însă și aici se ivesc dificultăți: hotărârile nu se fac la timp, funcționarii parchetului au prea multă lucrări și nu pot a se ocupa imediat de executări, etc. Toate aceste piedici trebuie să dispară. D-l procuror ca să ia parte la ședință să-și noteze hotărârile condamnatoare ce au fost date și să urmărească dacă au fost redactate la timp și dacă au fost trimise la executare după ce au rămas definitive; iar în caz de abateri să ceară d-lui președinte al tribunalului ca să ia măsuri. La parchet hotărârile să se execute imediat, și dacă executarea nu s'a efectuat în urma ordinului parchetului, să ni se aducă la cunoștință spre a face interveniri necesare.

Sunt sume importante din amenzi cari nu sunt încasate. Pentru fiecare amendă trebuie să cereți administrației financiare să vă certificate încasarea.

Pentru a vedea cum s'au făcut executările de amenzi, vă rog să bine-voiți a ne raporta de urgență la ce sumă se ridică totalul amenzilor ce ați cerut să se încaseze dela 1 Aprilie 1920 până la 1 Aprilie 1921 și pentru ce sumă totală aveți adrese că a fost încasată.

În viitor veți avea un control continuu pentru încasarea amenzilor și dacă agenții fiscului nu-și vor face datoria, veți comunica ministerului.

Vă rugăm să aduceți aceste instrucțiuni și la cunoștința d-lor magistrați ai tribunalului și să colaborați cu toții pentru ca justiția penală să corespundă marelui rol ce are de a îndrepta moravurile prin o justă sancțiune în contra celor răi și prin garantarea siguranței pentru oamenii muncitori și onștiți.

Ministru, M. Antonescu

Director general, D. Ispasiu

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. III

Audiența dela 10 Decembrie 1920

Președinția d-lui C. MARINESCU, Președinte

Dr. Constantinescu cu Ministerul Instrucțiunii Publice

Decizie No. 458

Recurs în contencios. — Cerere adresată unei autorități. — Refuzarea ei. — Termenul pentru atacarea cu recurs a acestui act. — Art. 39 al. 5 l. Curții de Casație.

Profesor universitar. — Transferare. — Avizul universităților. — Constituirea și funcționarea consiliilor universitare. — Avizul când trebuie motivat. — Art. 82 din legea învățământului secundar și superior și art. 60 din regulament.

1. În caz când s'a adresat o cerere unei administrațiuni, recursul în contencios pentru refuzarea ei nu se poate face decât după expirarea unui termen de 30 zile dela primirea ei și numai în termen de 30 zile dela această din urmă dată, — deci cel mai târziu în 60 zile dela înregistrarea cererii de către administrațiune.

2. Art. 60 din regulamentul pentru numirea profesorilor și agregatilor universitari este acela care reglementează modul de constituire și de funcționare a consiliilor universitare, cari își dau avizul asupra transferării unui profesor dela o Universitate la alta. Această dispozițiune se aplică și astăzi, în lipsă de altă dispozițiune legală și ea nu este contrară nici spiritului nici textului art. 82 din lege, care cerând pentru transferare, avizul consiliilor celor două Universități, nu determină însă constituirea și funcționarea lor.

Art. 82 din lege nu cere motivarea avizelor consiliilor universitare pentru transferarea unui profesor dela o Universitate la alta, decât dacă există divergență între aceste Universități, iar nu și atunci când ele sunt de acord.

Curtea,

Ascultând cetirea raportului, pe d-l Căpităneanu în desvoltarea motivelor de recurs iar pe d-nii Mazilu și Antonescu în combateri.

Deliberând,

Având în vedere că d-nul C. Constantinescu, profesor la catedra de medicină operatorie dela Universitatea din

Iași a cerut Ministerului Instrucțiunii Publice, să-l transfere la catedra similară vacantă dela Universitatea din București; că cererea sa fiind comunicată celor două Universități, ambele au dat aviz favorabil transferării; că d-nul Constantinescu fiind considerat apoi demisionat dela catedra din Iași și reintegrat în urmă pe baza deciziei acestei Curți No. 117/920, a cerut Ministrului să dea curs cererii sale de transferare, care fusese înălțurată prin actul demiterii din funcțiune, că la aceasta, Ministrul a comunicat recurentului, că i-a respins cererea de transferare, pe motiv că votul celor două Universități, nu s'a dat cu majoritatea cerută de lege, că în contra acestui mod de a vedea al ministrului, d-nul Constantinescu a făcut prezentul recurs, cerând, să se declare nelegală respingerea cererii sale de transferare și să se invite ministrul, a dispune transferarea, potrivit art. 82 din legea învățământului secundar și superior;

Având în vedere că Ministerul opune recurentului următoarele 3 mijloace de apărare:

1. Tardivitatea recursului; 2. reaua constituire și funcționare a comisiilor universitare; și 3. nemotivarea avizelor date de aceste consilii;

Având în vedere că, în susținerea incidentului de tardivitate, Ministerul pretinde că recursul trebuia făcut în termenul prevăzut în art. 39 din legea Curții de Casație, contra refuzului primei cereri de transferare, adică contra refuzului motivat pe starea de demisiune a recurentului; că dacă recursul s'ar putea considera în termen față de a doua cerere, încă el e neadmisibil, de oarece aceasta a doua cerere de transferare e făcută peste termenul de o lună, prevăzut de art. 82 din legea învățământului superior;

Având în vedere că se constată că d-nul Constantinescu nu a făcut decât o singură cerere de transferare, că această cerere a fost prezentată în termenul prevăzut de art. 82, că intențiunea ulterioară a recurentului nu constituie o nouă cerere de transferare ci o reclamațiune a dreptului obținut prin votul celor două Universități;

Că, recursul fiind îndreptat contra modului cum s'a rezolvat această reclamațiune și fiind introdus nu mai târziu de 60 zile dela înregistrarea ei la Minister, termenul prevăzut de art. 39 al. V din legea Curții de Casație a fost respectat și deci incidentul de tardivitate cată a se respinge;

Având în vedere că, în fond, Ministerul susține că votul celor două Universități, în favoarea recurentului, n'ar fi expresiunea majorităților cerute de lege;

Considerând că după art. 60 din regulament pentru numirea agregatilor și profesorilor Universitari, Consiliile universitare care se pronunță în materie de numire și transferări, sunt regulat constituite din majoritatea relativă a membrilor senatului universitar și din aceia a colegiului profesorilor facultății respective;

Considerând că această dispozițiune din regulament, deși anterioară modificărilor aduse legii învățământului secundar și superior în 1912, nu este contrarie nici spiritului nici textului art. 82, astfel cum e modificat; că acest articol cerând, pentru transferarea solicitată de un profesor, avizul consiliilor celor două universități nu prevede un mod special de constituire și funcționare al acestor consilii și deci în lipsa unei atare dispozițiuni, art. 60 din regulament urmează ași menține aplicațiunea sa în aceste cazuri, potrivit art. 129 din lege, care nu abrogă decât dispozițiunile contrarii din regulament;

Considerând că, în speță, se constată că consiliile universitare, atât la Iași cât și la București, au fost compuse din majoritatea senatelor universitare și a co-

legilor profesorilor de la facultățile de medicină, iar votul dat în favoarea recurentului, reprezintă majoritatea membrilor, cari au fost prezenți, la luarea în considerare a cererii de transferare;

Că, dar, consiliile au fost constituite și au funcționat în mod legal;

Având în vedere că Ministerul își mai justifică refuzul cereri de transferare și pe considerațiunea că avizele celor două universități nu sunt motivate;

Considerând că art. 82, cerând avizul favorabil al ambelor universități, nu impune consiliilor universitare atunci când ambele sunt de acord, să-și motiveze părerea lor;

Că numai în cazul când există, divergență, legea prevede că, profesorul va putea fi recomandat de universitatea la care catedra e vacantă, motivat pe lucrări de o reală valoare;

Că întrucât, în speță, este vorba de o cerere de transferare care a fost agreată de ambele universități motivarea votului lor nu era necesară și ministrul cerând această condițiune, violează art. 82 din legea mai sus citată.

Că, dar, refuzul său de a transfera pe d-rul Constantinescu de la catedra din Iași, la cea din București, rămânând fără nici o bază ilegală, recursul este întemeiat și urmează a se admite;

Pentru aceste motive Curtea admite etc.

CURTEA DE APEL DIN GALAȚI SECȚIA I

Audiența dela 29 Martie 1921

Președenția d-lui E. BONACHI, Prim-Președinte

Jack Corbul cu Jacques Zaharia

Decizia comercială No. 7

Societate anonimă.—Constituire.—Formalități.—Vânzare de acțiuni anterior constituirii. — Nulitate absolută.—Dacă poate fi confirmată posterior constituirii legale a Societății? — Soluție negativă. — Art. 88, 91, 92, 94, 95, 98, 138, 139, și 139 al. 2 (137 c. com. ital).

1. Conform art. 139 c. com., o societate nu-i legal constituită decât după îndeplinirea formalităților prescrise de art. 88, 91, 92, 94, 95, și 98; com., prin urmare orice vânzare sau cesiune de acțiuni a unei Societăți anonime este nulă și de nul efect.

2. Această nulitate este absolută, și ea reese atât din felul cum este redactat art. 139 c. com. (137 c. com. ital.), cât și din lucrările pregătitoare ale codului com. italian și nu poate fi confirmată posterior constituirii legale a Societății.

S'a prezentat oponentul prin d-l avocat Vasile Poltzer, intimatul în persoană.

Curtea,

Asupra opoziției făcută de Vasile Poltzer, avocat, prin petiția înregistrată la No. 687/921, în calitate de procurator al lui Jack Corbu, contra deciziei cu No. 2/921 a acestei Curți s. I, prin care i s'a respins ca nesusținut apelul făcut contra sentinței comerciale cu No. 102/920 a Tribunalului Covurlui s. I.

Având în vedere că din lucrările de la dosar și debaterile urmate se stabilește în fapt următoarele: La 26 Mai 1920 Jack Corbu, unul din membrii fondatori ai Societății Anonime „Lloydul Maritim Român“, vinde lui Jacques Zaharia, după cum rezultă din scrisoarea alăturată în original la dosar, 200 de acțiuni din stocul rezervat lui ca fondator, pe prețul de 105.000 lei,

valoarea nominală a celor 200 acțiuni, preț pe care-l primește integral dela cumpărător, obligându-se a-i remite treptat din chitanțele vărsămintelor făcute pe măsură ce se vor cere de societate și titlurile provizorii, precum și acțiunile definitive, toate pe numele cumpărătorului Jacques Zaharia, pe măsură ce ele se vor elibera de societate, iar Herman Mendelsohn garantează în mod solidar acoperirea la timp a aceluia angajament. La 29 Mai 1920, Jacques Zaharia scrie lui Corbu, și referindu-se la scrisoarea cu data din 26 Mai 1920 — prin care-i confirmă primirea sumei de 105.000 lei pentru acele 200 acțiuni, îi cere să-i trimită chitanța pentru primul vărsământ de 30%, rămânând ca la celelalte vărsăminte până la acoperirea integrală a acțiunilor în chestiune, să-i remită treptat și la timp chitanțele respective. La 4 Iunie 1920 Jack Corbu trimite lui Zaharia chitanța cu No. 817 din 1 Iunie 1920 a Băncii Sindicatului Agricol Brăila, constatând plata primului vărsământ de 35000 lei, făcut de el Jack Corbu pentru acele 200 acțiuni ale Societății „Lloydul Maritim Român“, chitanță care pe verso poartă mențiunea: cesionat d-lui Jacques Zaharia și semnătura lui Jack Corbu. La 18 Aug. 1920 Jacques Zaharia scrie lui Corbu și referindu-se la chitanța trimisă, spunându-i că cesiunea a celei chitanțe, astfel cum a făcut-o, nu e valabilă, cesiunea trebuind să fie făcută cu anumite forme ca să fie recunoscut de societate, invitându-l ca să lichideze această chestiune înainte de a pleca în străinătate. În urma acestei scrisori, Societatea „Lloydul Maritim Român“ prin scrisoarea cu data de 24 August 1920, comunică lui J. Zaharia că Jack Corbu a făcut cunoscut Societății că a cesionat în favoarea lui chitanța No. 811 emisă de Banca Sindicatului Agricol Ialomița reprezentând valoarea primului vărsământ asupra a 200 acțiuni ale Soc. „Lloydul Maritim Român“ și că la emisiunea certificatelor provizorii, să se prezinte spre a se elibera certificatul și prin scrisoarea cu data 25 August 1920 Soc. „Lloydul Maritim Român“ rectifică eroarea strecurată în scrisoarea precedentă, arătând că chitanța cu No. 811 ce i-a fost cesionată de J. Corbu, este emisă de Banca Sindicatului Agricol Brăila, iar nu Ialomița. La 25 August 1920 J. Zaharia înainte de a fi primit acele 2 scrisori din partea Soc. Lloydul Maritim Român“, reclamă primului procuror al Trib. Covurlui contra lui Jack Corbu și Herman Mendelsohn, pentru că prin manopere frauduloase inducându-l în eroare în privința Societății „Lloydul Maritim Român“ despre care i-au afirmat că e în funcțiune, l-a făcut să plătească celei dintâi suma de 105 mii lei valoarea integrală a 200 acțiuni ale acestei Societăți, fără să-i fi remis până la acea dată, după cum convenise, o cesiune făcută în conformitate cu codul com., spre a fi recunoscut de societate cu vărsământul complet al acelor acțiuni și arătând că este informat că Corbu pleacă în străinătate, cere ca acesta să fie chemat de îndată la Parchet dispunându-se cele legale. În urma acestei reclamațiuni J. Corbu fiind citat la Parchet și punându-i-se în vedere reclamațiunea lui Zaharia, la interogatoriu ce i s'a luat de primul procuror, arată că și-a îndeplinit toate obligațiile ce-și luase față de Zaharia prin scrisoarea dela 26 Mai 1920, dar fiindcă voește să plece în străinătate și a fost oprit în gară, declară că depune imediat suma de 70000 lei, rezervându-și însă dreptul de a cere restituirea acestei sumi de oarece conform angajamentului, această sumă trebuia să stea la el, și a doua zi depune la sucursala Băncii Marmorosch Blanck suma de 70000 lei pentru a fi înaintați direcției „Lloydului Maritim Român“ ca garanție pentru acoperirea ratelor la scadența a 200 acțiuni ale acelei societăți, cesionate de el lui J. Zaharia

și presintă primului procuror scrisoarea Băncii Marmorosch Blank prin care se confirmă primirea sumei de 70000 lei depusă în scopul sus arătat. În urma acestora J. Zaharia arată în declarația făcută primului procuror în ziua de 27 August 1920, că în urma reclamațiunei J. Corbu a făcut să-i parvină dela Soc. „Lloydul Maritim Român“ o scrisoare prin care Societatea îl recunoaște în drepturile sale de proprietar asupra primului vărsământ făcut de Corbu cu chitanța No. 811, scrisoare pe care a primit-o chiar în acea zi 27 August 1920 și intrucât Corbu a depus și diferența de 70000 lei, până la complectarea sumei de 105000 lei ce i-a dat, declară că și retrage reclamația. La 1 Oct. 1920 J. Corbu prin petiția reg. la No. 24112 chiamă în judecată Trib. Covurlui s. I pentru a fi obligat să-i restituie suma de 70000 lei cu procente, sumă ce pe nedrept a fost obligat să o depună la Soc. „Lloydul Maritim Român“ și la această acțiune J. Zaharia introduce cererea reconvențională înreg. la No. 26750 contra lui J. Corbu și H. Mendelsohn, pentruca în solidar să fie obligați la restituirea sumei de 105000 lei, ce le-a numărat pentru 200 acțiuni ale Soc. „Lloydul Maritim Român“, în sumă de 20000 lei. În urma conexării acestor acțiuni, Trib. prin sentința cu No. 102 din 29 No. 1920 a respins reclamația lui J. Corbu contra lui Zaharia și admitând în parte cererea reconvențională, a acestuia, a obligat pe J. Corbu și H. Mendelsohn că în solidar să restituie lui J. Zaharia suma de 105000 lei cu procente comerciale dela 25 Mai 1920, plus 300 lei cheltueli de judecată. În contra acestei sentințe J. Corbu declarând apel, prin petiția înreg. la No. 31'0/920 care fiindu-i respins ca nesusținut de această Curte prin decizia cu No. 2/920, în contra acestei decizii J. Corbu introdus opoziția de față:

Având în vedere că Trib. Covurlui s. I prin sentința cu No. 102/920 statuând asupra cererii reconvenționale introdusă de J. Zaharia contra lui J. Corbu și H. Mendelsohn, a admis în parte această acțiune și constatând că cesiunea celor 200 acțiuni ale Soc. „Lloydul Maritim Român“, făcută de J. Corbu lui J. Zaharia fiind nulă și de nul efect, în conform cu disp. art. 193 c. com., pentrucă la acea dată Soc. „Lloydul Maritim Român“, nu era legal constituită și deci suma de 105000 lei primită de J. Corbu dela J. Zaharia ca preț al cesiunei, se deține fără cauză, la obligat să i-o restituie;

Având în vedere că oponentul susține în primul loc că greșit Trib. a constatat că vânzarea celor 200 acțiuni făcută de el lui Zaharia ar fi nulă și de nul efect pe baza disp. art. 139 c. com., și pe motivul că la acea dată Soc. „Lloydul Maritim Român“ nu era legal constituită fiindcă nu obținuse autozizarea Trib. și nu se publicase în Monitorul Oficial, pentru constituirea legală a societății la care se referă art. 139 c. com., este acea relativă la existența societății pentru care se prevăd formalitățile prevăzute de art. 88 și 89 c. com., care erau îndeplinite nu și la existența personalității morale a Societății pentru care se prevăd îndeplinirea altor formalități, așa că art. 139 c. com. isbește de nulitate numai vânzările sau cesiunile făcute înainte de împlinirea formalităților prevăzute de art. 88 și 89 c. com., adică vânzările făcute înainte de existența legală a societății; și chiar în cazul când s'ar admite că soc. nu era legal constituită la data vânzării acțiunilor pentru că nu se îndeplinesc și formalitățile prevăzute pentru existența personalității ei morale, totuși nulitatea prevăzută de art. 139 c. com., nu este o nulitate absolută, ci o nulitate relativă și care deci poate fi acoperită prin confirmarea actului de partea care era în drept să invoace această nulitate, confir-

mare care în specie există din partea lui J. Zaharia, pentru că acesta în urma depunerii sumei de 7000 lei pentru acoperirea integrală a vărsămintelor celor 200 acțiuni ce se vânduse, a declarat la Parchet că nu mai are nici o pretenție contra lui J. Corbu, întrucât Soc. „Lloydul Maritim Român” la recunoscut ca cesionarul celor 200 acțiuni ce s-au fost vândute și la data când J. Zaharia confirma această vânzare, toate formalitățile cerute pentru existența legală a Soc. erau împlinite, după cum rezultă din Monit. Oficial aflat la dosar, așa încât J. Zaharia nu mai poate cere pe baza disp. art. 139 c. com., nulitatea acelei vânzări;

Având în vedere că este constant că la 26 Mai 1920 când J. Corbu a vândut lui J. Zaharia cele 200 acțiuni ale Soc. „Lloydul Maritim Român”, această soc. nu obținuse autorizarea Trib. conform disp. art. 138 c. com. autorizația pe care a obținut-o după cum rezultă din sentința No. 388 bis a Trib. com. Ilfov s. I, abia la 30 Iulie 1920 iar actul constitutiv și statutele societății împreună cu toate actele relative la constituirea acestei societăți au fost publicate în M. Oficial abia la 13 Iulie 1920, după cum rezultă din Monitorul Oficial cu No. 32 din 15 Iulie 1920 aflat la dosar;

Având în vedere că codul com. prevede îndeplinirea unor anumite formalități pentru constituirea societăților anonime, după cum este Soc. „Lloydul Maritim Român”; că aceste formalități în afară de cele prevăzute de art. 83 și 90 c. com., care se referă la însăși formarea contractului societății, mai sunt și formalitățile prevăzute de art. 92 și 95 c. com. și care prevăd depunerea și transcrierea actului constitutiv și a statutelor societății în termen de 15 zile după ce va rămănea definitiv încheierea judecătorească care a autorizat înființarea societății, la grefa Trib. comercial în circumscripția căruia este stabilit sediul societății, precum și publicarea actului constitutiv și statutelor societății împreună cu toate documentele relative la constituirea societății, în Monitorul Oficial și în foaia anunțurilor judiciare a locului unde societatea își are sediul în termen de o lună de la data ordonanței Trib., prevăzute de art. 92 și art. 138 c. com., care prevede că: „Societatea nu se poate înființa decât cu autorizația Trib. comercial respectiv, care va fi dată după o cerere ce se va face de către fondatori” iar art. 98 c. com. prevede în mod expres că: „Societatea nu este legal constituită mai înainte de îndeplinirea formalităților prescise de art. 89, 91, 92, 94 și 95”, că deci față de aceste dispoziții clare și categorice din codul com., rezultă că o societate anonimă nu este legal constituită înainte de a fi obținut autorizarea Trib. și de a se fi făcut publicațiile prescise de art. 95 c. com., iar constituirea legală la care se referă art. 139 c. com. nu poate fi alta decât cea prevăzută de art. 98 c. com., căci din cuprinsul acestui text rezultă în chip luminos că c. com. nu consideră că societăți legal constituite, decât acele societăți cari au îndeplinit formalitățile prescise de art. 88, 91, 92, 94 și 95 c. com. Că dar așa fiind, prima obiecție a aponentului fiind nefondată, urmează a fi înlăturată;

În ce privește obiecțiunea că nulitatea de care isbește art. 139 c. com. vânzările sau cesiunile de acțiuni făcute de subscriitorii înaintea constituției legale a societății, fiind o nulitate relativă, acea vânzare poate fi confirmată după ce cauza nulității a încetat;

Având în vedere că atât din modul cum este redactat art. 139 c. com., care sună: „orice vânzare sau cesiune de acțiuni făcută de subscriitorii, înainte de constituirea legală a societății, este nulă și de nul efect și a-cela care înstreinează poate fi constrâns să restituie su-

mele ce în acest scop vor fi fost plătite”, cât și din lucrările pregătitoare ale art. 137 c. com. italian, după care text a fost copiat întocmai art. nostru 139, cu singura modificare că legiuitorul nostru a suprimat ultimul alineat al art. 137 c. com. italian și mai ales față de scopul urmărit de legiuitor prin disp. înscrise în art. 139, care este acela de a împiedeca abuzurile și fraudele cari s'ar putea săvârși dacă s'ar permite speculațiile cu acțiuni de societăți neconstituite în mod legal, rezultă că nulitatea din art. 139 este absolută, deoarece se bazează pe motive de interes general;

Că doada că nulitatea din art. 139 c. com. este de ordine publică, rezultă și din împrejurarea că, cu ocazia lucrărilor pregătitoare din Italia, se ceruse chiar înscrierea unei sancțiuni penale contra vânzătorilor, că art. 14 din c. com. francez pedepsește ca delict corecțional negocierea acțiunilor, cari au avut loc înaintea constituției societății și la care nu s'au făcut vărsămintul minimal, și deși legea nu rezolvă în mod expres chestiunea, dacă aceste negocieri sunt nule sau valabile, totuși jurisprudența franceză e unanimă în sensul nulității, iar în ce privește doctrina franceză, *Arturys* spune că: *L'opinion générale c'est que la négociation doit être annulée*;

Că deasemenea doctrina și jurisprudența belgiană consideră nulitatea din art. 40 c. com. belgian care are cuprinderea următoare: „*Les cessions d'actions ne sont valables qu'après la constitution définitive de la société...*” ca fiind absolută, deoarece se bazează pe motive de ordine publică (*Vezi M. A. Dumitrescu, vol. V. p. 519*).

Că, pe baza tuturor acestor considerațiuni, urmează a decide că nulitatea prevăzută de art. 139 c. com. este de ordine publică;

Având în vedere însă că se mai obiectează că, deși nulitatea prevăzută de art. 139 c. com. este de ordine publică, totuși această nulitate având un caracter vremelnic, se poate confirma atunci când cauza care a dat naștere nulității, a dispărut;

Având în vedere că este adevărat că după teoria preconizată de unii autori, există în drept nulități de ordine publică cu caracter perpetuu și nulități de ordine publică cu caracter vremelnic și ca consecință, primele nu sunt susceptibile de a fi confirmate, iar celelalte se pot confirma atunci când cauza care a dat naștere nulității, a dispărut;

Considerând însă că, fără a mai intra în combaterea acestei teorii admisă de unii autori, că nulitățile de ordine publică pot fi confirmate, teorie discutată și combătută cu un mare lux de argumente de *Lawrent*, caracterul de perpetuitate a nulității care isbește vânzarea sau cesiunea de acțiuni făcută de subscriitorii înaintea constituției legale a societății, este determinat prin al. II al art. 139 c. com. care dispune că: „nulitatea are loc cu toate că vânzarea a fost făcută cu clauza *actualmente, pentru când societatea va fi constituită sau alta echivalentă*”;

Având în vedere că față de această dispoziție, este constant că nulitatea subsistă, deși posterior vânzării societatea a fost legalmente constituită și se confirmă vânzarea, căci obligația nulă neexistând, nu se poate concepe confirmarea pentru acte neexistente;

Că, a da altă interpretare disp. art. 139 c. com. ar fi în contra scopului urmărit de legiuitor prin adictarea nulității înscrise în acest art. și care a fost după cum am arătat de a împiedeca, într'un interes general, abuzurile și fraudele care s'ar putea săvârși dacă s'ar permite speculațiile acțiunilor unei societăți neconstituită legalmente;

Că dar, așa fiind și această obiecțiune fiind nefon-

dată, urmează a fi înlăturată, așa că Trib. cu drept cuvânt declarând nulă și de nul efect vânzarea celor 200 acțiuni ale Soc. „Lloydul Maritim Român”, făcută de J. Corbu lui J. Zaharia la 26 Mai 1920 a obligat pe cel dintâi să restituie celui de al doilea suma de 105 mii lei prețul acelei vânzări și prin urmare apelul și opoziția lui J. Corbu asupra acestui punct este nefondată;

În ce privește acțiunea introdusă de J. Corbu contra lui J. Zaharia pentru a fi obligat a-i restitui suma de 70000 lei ce pe nedrept a fost constrâns de el să o deponă Societății „Lloydul Maritim Român”, acțiune care de asemenea a fost respinsă de Trib. prin sentința apelantă .

Având în vedere că din moment ce s'a stabilit că vânzarea celor 200 acțiuni ale Soc. „Lloydul Maritim Român” făcută de J. Corbu lui J. Zaharia, este nulă și de nul efect, urmează că suma de 70000 lei depusă de J. Corbu pentru acoperirea vărsămintelor celor 200 acțiuni deoarece proprietatea acelor acțiuni n'a fost transferată lui Zaharia, așa în cât, fura a mai intra în cercetarea împrejurărilor în care Corbu a depus această sumă, într- un cât a depus această sumă pentru el, drept vărsământ al acțiunilor lui, acțiunea lui este neintemeiată și deci un drept cuvânt a fost respinsă de Trib. căci dacă a depus această sumă înainte de termenul fixat pentru facerea vărsămintelor, nu dela Zaharia poate cere restituirea, prin urmare apelul, și deci opoziția lui J. Corbu și asupra acestui punct urmează a fi respinsă ;

Apreciind asupra cheltuielilor de judecată cerute de intimat

Pentru aceste motive redactate de d-l Consilier I. T. Liciu, Curtea respinge ca nefondată opoziția...

(ss) I. T. Liciu, A. Bogdan, G. Batist.

Opiniune

Subsemnații suntem de acord cu majoritatea, că Societatea „Lloydul Maritim Român” nu era legal constituită în momentul când J. Corbu vindea lui J. Zaharia cele 200 acțiuni ale zisei societăți, și că deci conform art. 139 c. com., vânzarea este lovită de nulitate;

Având în vedere, în ce privește natura acestei nulități, că legea dispunând prin menționatul articol că acela care înstreinează poate fi constrâns să restituie sumele ce în acest scop îi vor fi fost plătite, pare a rezulta de acolo că nulitatea este relativă, neputând fi invocată de cât de cumpărătorul acțiunilor, nu și de vânzător, și că partea finală a art. 139 c. com. după care nulitatea are loc cu toate că vânzarea a fost făcută cu clauza „actualmente pentru când societatea va fi constituită sau alta echivalentă” nu poate avea alt înțeles, decât că legea nu permite renunțarea în mod anticipat la acțiunea în nulitate ce acordă cumpărătorului ;

Că, în tot cazul chiar de ar fi o nulitate absolută și de ordine publică și acestea pot fi acoperite prin confirmare, atunci când cauza care le produce a încetat ;

Având în vedere că la 26 August 1920 Jacques Zaharia adresează primului procuror de pe lângă Trib. Covurului o plângere împotriva lui Jack Corbu și a lui Herman Mendelsohn, prin intermediul căruia se făcuse tratativele vânzării și care figura ca garant în cauză, în care arată că conform art. 139 c. com. ar urma să ceară restituirea sumei plătite ea preț al acțiunilor, dar se plânge Parchetului pentru că vânzătorul nu i-a dat nici un act din care să rezulte că Soc. a recunoscut vânzarea acțiunilor și că a primit valoarea lor integrală de 105000 lei, ci numai o chitanță de efectuarea pri-

mului vărsământ de 35000 lei și aceea pe numele lui Jack Corbu, așa că bănuște că a fost înșelat, mai ales că Corbu este pe punctul de a pleca în străinătate;

Având în vedere că în ocazia cercetărilor făcute la Parchet, J. Corbu a depus pe de o parte o scrisoare a Societății „Lloydul Maritim Român” prin care recunoaște pe Zaharia ca titular al primului vărsământ de 35000 lei, iar pe de alta o scrisoare a Băncii Marmorosch Blank & Co. sucursala Galați, dovedind că a depus la societate și restul de 70000 lei pentru vărsămintele ulterioare ;

Având în vedere că în urma depunerii acestor acte Jacques Zaharia dă primului procuror, la 27 August 1920, o declarație scrisă în care arată din nou că ceea ce l-a determinat să reclame, a fost faptul că, deși vărsase în mâinile lui Corbu prețul integral al acțiunilor, totuși acesta, cu toate insistențele făcute, nu-i procurase dovada că societatea l-a recunoscut ca cesionar al celor 200 acțiuni și declară că față de acule prezentate, prin care societatea îl recunoaște ca cesionar și din care rezulta că Corbu a vărsat societății prețul integral de 105000 lei, nu mai are nici o pretenție și își retrage reclamația ;

Că prin urmare, la 26 August 1920, când toate formalitățile pentru legala constituire a societății se găseau îndeplinite, Zaharia nu numai că nu învoacă nulitatea vânzării, ci arată în reclamație că îl este cunoscută, dar dinpompv, exprimându-și temerea că s'ar putea ca vânzarea să nu fie recunoscută de societate și preocupat de această temere, urmărește prin reclamația sa scopul ca să fie recunoscut de societate ca cesionar cu vărsământul complet efectuat, și în momentul când i se face dovada că societatea recunoaște vânzarea și că a primit prețul integral de 105.000 lei se declară mulțumit, căci își văzuse scopul atins, și își retrage reclamația ; or, cererea lui Zaharia ca societatea să recunoască de bună, și valabilă cesiunea, declarația sa că este mulțumit și că nu mai are nici o pretenție contra lui Corbu după ce societatea a recunoscut cesiunea, cum și plata integrală a valorii acțiunilor făcută de Corbu în numele societății, după cererea, în numele și pentru Zaharia, sunt acte care implică necesarmente o confirmare a vânzării și o confirmare valabilă, pentru că s'au produs la o dată când Zaharia avea cunoștință de vișul vânzării, și când cauza care producea acest vițiu, încetase.

Că, față cu această împrejurare, Zaharia nu mai putea azi invoca nulitatea vânzării și de aceea cererea sa reconvențională este neintemeiată ;

Considerând că odată stabilit că confirmarea vânzării a fost determinată de recunoașterea lui Zaharia de către soc. ca cesionar al celor 200 acțiuni și de achitare în mâinile societății a sumei de 70.000 lei, reprezentând valoarea ultimelor vărsăminte, este evident că Corbu dacă spre a respinge cererea de anulare a lui Zaharia se prevalează de confirmarea acestuia, nu mai poate cere restituirea sumei de 70.000 lei, a cărei plată a fost după cum s'ar arătat cauza determinată a confirmării ;

Că așa fiind nici acțiunea lui Corbu nu este întemeiată ;

Pentru aceste motive suntem de părere a se respinge apelul lui Corbu și reformându-se sentința apelată, a se respinge atât acțiunea lui Corbu cât și cererea reconvențională a lui Zaharia.

(ss) Eug. Bonachi, N. Iacob Constantinescu

NOTA.— Speța judecată de Curtea de Apel din Galați, privită din punct de vedere economic

și financiar, este de mare actualitate. După războiul mondial, vorbind mai ales de țările, cari au luat parte efectivă în acest război, intrând în epoca de reculegere și făcându-și bilanțul pagubelor au găsit o imensă pierdere de bunuri, de o directă și imediată utilitate, care pierdere dacă nu suspendă cu totul, dar împiedică mult mersul regulat al vieții. Era ușor, deci, de văzut că restabilirea echilibrului pierdut depindea de refacerea economică; prin urmare factorul producției trebuia pus numai decât într-o intensă și neîntreruptă funcțiune, iar dintre numeroșii săi agenți capitalul era firesc să aibă prioritatea. Mâna de lucru însă, materia primă își măriseră neînchipuit de mult valoarea. Experiența aceasta dureroasă — războiul — a convins omenirea în chip neîndoios printr-o stare de fapt că adevărata valoare n-o are moneda și alte instrumente convenționale de schimb, ci lucrurile, cari satisfac prin ele înșile nevoile noastre. Față de schimbarea fundamentală în valorificarea lucrurilor, față de nevoile mari și de extensiunea, ce trebuia să ia producția mijloacele individuale erau prea mici: în fața acestei nevoi imperioase apare capitalul colectiv. Iată rostul afluenței de societăți în manifestările vieții economice și financiare din țara noastră.

Pentru a stabili ordine în această mișcare socială multiplă, pentru a înlătura abuzurile și ruina, trebuiesc însă norme de conducere și sancțiuni. Una din aceste norme este art. 139 c. com., care formează obiectul speții ce examinăm. Acest articol corespunde art 137 c. com. It.

În lucrările pregătitoare ale codului comercial italian este o rațiune în legătură cu acest articol, care pare a fi făcută inadins pentru timpurile noastre. Codul — spune lucrările pregătitoare — socotește că nu trebuie să lase pe fondator a vinde sau cesiona acțiunile înainte de alcătuirea legală a societății, prevăzând vânzarea, sau cesiunea cu sancțiunea nulității. O societate, care merge pe această cale numai pentru a începe o viață lipsită de putere, care risipește mijloacele de întreținere, este condamnată prin ea însăși. Chiar clauza: «după ce societate va fi legal constituită» nu micșorează primejdia înșelăciunii. Acțiunea este o parte din ființa societății. Ori, cum societatea nu există, ea nu poate forma nici în total, nici în parte obiectul contractării. Prin urmare, înlăturarea speculațiilor, care îngreunează dela început situația asociaților, prin vânzarea sau cesiunea cu premiile ei prea mari, adeseori, este în folosul, pentru temeinicia și cinstea întreprinderilor sociale.¹⁾

Dacă aceasta este rațiunea juridică a art. 139 din codul nostru comercial *prima chestie de drept* pusă în discuție de Curte este: ce-a înțeles le-

giuitorul prin expresia «constituirea legală a societății»? În alcătuirea unei societăți legea cere act scris, sau autentic după felul societății, autorizarea tribunalului și formalitățile publicității. În speță, în momentul vânzării exista actul autentic, lipsea însă autorizarea tribunalului și publicitatea. Curtea a decis în majoritate că în aceste condițiuni societatea este nelegal constituită, deci vânzarea este nulă. Soluțiunea Curții este juridică.

În doctrina italiană această chestie a format obiectul unor întinse discuțiuni juridice. Aproape fiecare autor cunoscut a dat câte o soluție. Din multiplele sisteme vom rezuma numai trei, celelalte nefiind decât nuanțe ale acestora, care sunt cele mai principale.

Vidari, discutând noțiunea constituirii legale a unei societăți susține că ceea ce nu este făcut potrivit legii, este nul față de lege. Nulitatea este implicită. Și dacă societățile neregulate trăesc uneori și produc efecte juridice, ele trăesc numai între tovarăși, în puterea contractului, nu însă ca persoane morale.²⁾

Vivante, susținând teza contrarie, afirmă că toate societățile neregulate, fără distincție, există și ca contract și ca persoane juridice. Personalitatea juridică se naște odată cu contractul. Există ca persoane juridice față de terți, deoarece asociații nu le pot opune lipsa formalităților. Această lipsă dăunează asociaților, nu terților, cari nu cunoșteau aceasta, sau dacă cunoșteau, nu o puteau acoperi. Deci, o societate neregulată, chiar cu imperfecțiunea ei legală, exercită comerțul, cași cum ar fi o societate regulată: având firmă socială, sediu, venind înaintea justiției spre a-și apăra drepturile, ea dobândește caracterul unei ființe colective în conștiința tuturilor; și este în armonie cu legea, cu interesul general al comerțului să se respecte această convingere. Susținerile sale Vivante le sprijinește pe dispozițiile art. 98 c. com. italian, care vorbește despre contractele încheiate în numele societății de administratori și fondatori înainte de constituirea societății, pe dispozițiile art. 99, din acelaș cod penultimul aliniat, care obligă pe asociați să răspundă față de terți de obligațiile societății, fără a putea să le opună lipsa formelor de publicitate. La aceste argumente mai adaogă că nu există niciun text de lege, care să declare nulitatea societăților neregulate.³⁾

Între cele 2 sisteme opuse este un sistem mijlociu, care face distincție între societățile în nume colectiv și în comandită simplă și între societățile anonime și în comandită pe acțiuni: cele 2 dintâi există, cele 2 din urmă sunt nule. Argumente: Pentru primele, formalitățile sunt *ad pro-*

1) Eft. Antonescu. Codul comercial Annotat, Vol II, art. 139; Er. Vidari, Nuovo cod. com. p. 114, 115.

2) E. Vidari. Corso Dir. Comm. Ed. I, t. I, p. 593 și urm.

3) Vivante, Tr. Di Dir. Comm. ed II-a, T. I, No. 320.

batonem, pentru cele din urmă, *ad substantiam*. Cele 2 dintâi sunt societăți în care predomină interesul particular, în cele din urmă predomină interesul public.⁴⁾

Soluția mijlocie din doctrina italiană, susținută însă cu argumente proprii scoase din textele noastre de legi, este primită și în doctrina română. Pentru societățile în nume colectiv și în comandită simplă înscrisul este cerut *ad probationem* sub sancțiunea nulității relative; pentru societățile în comandită pe acțiuni și anonime înscrisul și autorizarea tribunalului sunt *ad solemnitatem*, sub sancțiunea nulității absolute. După autorizare și până la depunerea actului spre transcriere și afișare societatea rămâne sub amenințarea art. 99 ultimul aliniat din codul nostru de comerț. Înainte de autorizarea tribunalului nu există nici societate anonimă, nici societate în comandită pe acțiuni. Actul autentic obligă valabil pe asociați numai sub rezerva autorizării tribunalului. Această distincție se întemeiază pe dispozițiile art. 99, 138, 265, 884 din codul nostru comercial și pe rațiunea că societățile din grupa întâi pun în funcțiune interese mai mici, pe când în societățile din grupa doua interesele sunt foarte mari.⁵⁾

Jurisprudența noastră însă fără să facă vreo distincție, socotește ca neexistentă societatea, care n'are act scris, n'a obținut autorizarea tribunalului și n'a îndeplinit formalitățile publicității. Argumentând că personalitatea juridică fiind o creație a legii, ea nu se poate recunoaște acelor societăți, cari nu sunt legal constituite și cari derivă numai din faptul asociațiilor, iar nu din voința și puterea legii.⁶⁾

Rațiunea juridică invocată de jurisprudența noastră întâmpină astăzi o temeinică obiecție, având în vedere curentul nou stabilit în doctrina persoanelor morale.⁷⁾ Se impune dar în această privință o lămurire. Doctrina veche stabilea o legătură inseparabilă între patrimoniu, cu drepturile și obligațiunile sale și subiectul de drept, titularul patrimoniului. Curentul nou înlăturând ideia subiectului de drept creiază o situație autonomă patrimoniului, care prin el însuși, independent de orice alt element din afară constituie persoana juridică.

Patrimoniul, care se confundă și formează persoana juridică este o sumă de bunuri deosebite și destinate unui scop anumit în folosul unor

persoane. În acest patrimoniu, care constituie o unitate prin scopul și destinațiunea sa, rezidă așa numita persoană juridică. Intervenția statului în manifestările persoanei juridice n'are decât rațiunea controlului, iar legea n'are alt rost decât a organiza formele de publicitate pentru a aduce la cunoștința terților existența sa.

Dacă această teorie găsește o explicație plauzibilă în dreptul civil, în dreptul comercial și anume în materia societăților ea se oprește în fața unor chestii, ce se pun în discuție și nu poate să-și găsească aplicațiunea decât primind oarecari schimbări: Creația persoanei juridice prin simpla voință a membrilor fondatori și numai pe calea de fapt a constituirii patrimoniului social, fără colaborarea legii ca factor constitutiv alături de voința fondatorilor, duce la consecința că o societate comercială fără act, fără autorizația tribunalului, fără formele publicității ar exista ca persoană morală, deci ar putea fi declarată în stare de faliment, ar putea avea toate urmările, ce implică această concepție, lucru ce contrazice spiritul legii. În alcătuirea unei societăți legea cerând în afară de înscris, de forme de publicitate și avizul Camerii de comerț și autorizarea tribunalului înseamnă că cere pe lângă voința membrilor fondatori și voința ei. Încât crearea personalității morale implică nu numai voința fondatorilor, cum susține noua teorie, nici numai voința legii, cum susține jurisprudența noastră, ci amândouă împreună.

A doua chestie de drept pusă în discuție de Curte este, dacă alcătuirea nelegală a societății constituie o nulitate absolută, sau relativă? Majoritatea a decis că nulitatea este absolută, minoritatea a susținut contrariul. Soluția majorității este juridică. Într'adevăr, rațiunea nulității absolute reiese din termenii categorici întrebunțați de legiuitor în redacția art. 139 c. com. și mai ales din intenția ce a avut de a apăra interesele de ordin public înlăturând specula. Această rațiune reiese și din dispozițiile unor legislațiuni streine, precum și din interpretarea ce s'a dat acestor dispozițiuni. Așa de pildă art. 14 din legea din 24 Iulie 1867 asupra societăților — în Franța — sancționează cu pedeapsă corecțională negocierile acțiunilor înainte de constituirea legală a societății, fără a spune dacă ele sunt nule. Această omisiune a produs o controversă asupra acestui punct. Cei ce susțin nulitatea argumentează că legea când oprește ceva, n'are nevoie să prevadă în același timp și nulitatea, fiindcă ea se presupune. Cei ce susțin validitatea răspund că sancțiunea penală nu implică totdeauna nulitatea actului. În această susținere ei dau ca pildă art. 85 și 87 c. com. fr. Jurisprudența franceză — cu toată controversa — s'a pronunțat pentru nulitate.⁸⁾

4) Errera, Dir. Comm. 1884, 293 și 1890, 789; Luciani, Tr. Del. Fallimento, p. 217; Calamandrei Soc. t. I, No. 189 bis și 195.

5) V. A. D. Mitrescu, Codul de Comerț, Vol. IV, No. 1138. Comp. Al. Degré, Scrieri juridice, Vol. III, p. 55.

6) Trib. Putna, 20 Aprilie 1893, Dreptul 1893, p. 309; C. Apel Iași, 11-a, 27 Oct. 1894, Dreptul 1894, p. 26; C. Apel Buc. III, 3 Noemb. 1904, Dreptul 1904, p. 648.

7) S. Șerbescu, Structura juridică a Personalității morale. Curierul Judiciar No. 26, din 13 Iulie 1921.

8) Dalloz Supliment Vo. Soc. No. 1024; M. A. Dumitrescu, Op. cit vol. 5 No. 1750.

În Belgia art. 40 din c. com. prevede categoric această nulitate absolută, iar doctrina și jurisprudența belgiană fac din ea o nulitate de drept și de ordine publică.⁹⁾

Ca urmare a acestui punct stabilit s'a pus în discuție, dacă publicitatea tardivă acoperă viciul nulității. Curtea dă iarăși o soluție juridică răspunzând negativ. Sunt însă autori, cari susțin că dacă terții au contractat în urma publicității, sau chiar în timpul când societatea era neregulată din acest punct de vedere, dar n'au invocat nulitatea, ei pierd dreptul de a mai invoca în urma publicității. Motivele, pe cari se întemeiază, sunt că legea nu prevede o decădere a publicității tardive, că terții neinvocând nulitatea în timp util se presupune că au renunțat la ea, că în sfârșit în acest caz ei nu sunt prejudiciați.¹⁰⁾

Nu împartășim această teorie și suntem de părere ca și Curtea întemeindu-ne pe următoarea rațiune a publicității: Ea este în interesul societății mărindu-i creditul și înlesnindu-i legăturile cu lumea din afară. Publicitatea este, de asemenea, în interesul terților cunoscând condițiile în cari contractează cu societatea și având putința de a controla fondurile sociale, răspunderea asociaților. Este în interesul creditorilor, asociaților știind ce bunuri au eșit și pentru cât timp au eșit din patrimoniul lor. Este în interesul fiscoșului cu privire la impozit.¹¹⁾ Intemeiată pe această puternică rațiune jurisprudența noastră a hotărât:

Că o societate în comandită simplă deși având act scris nu e legal constituită față de codul de comerț, întrucât nu a îndeplinit formalitățile publicității, care sunt esențiale față de terți; și o asemenea societate nu are ființă față de ei, chiar dacă în urma asociații au desființat societatea prin act scris și cu publicitatea cerută de lege, de oarece, disolvarea ei bună între asociați, nu este opozabilă terților, față de cari nu se poate dizolva o societate, care n'a existat.¹²⁾

Iar în altă speță a hotărât:

Că publicitatea tardivă a unei societăți n'are efect retroactiv, căci o societate neregulată substituindu-se unei societăți regulate prin efectul publicității, nu-și poate avea ființă legală decât din momentul publicității, așa că publicitatea nu poate ridica dreptul terților dobândit înainte de publicitate, chiar în cazul când nulitatea n'a fost invocată în timpul neregularității societății.¹³⁾

Ca urmare iarăși a nulității absolute Curtea a

pus în discuție și chestia de drept, dacă viciul lipsei de publicitate se poate acoperi prin confirmare. Majoritatea a susținut negativă, iar minoritatea, afirmativă. Părerea majorității este cea juridică. Argumentul peremptoriu este că legiuitorul nostru înlăturând intenționat aliniatul al 3-lea din art. 137 c. com. it., care admite participarea terților la drepturile și obligațiile, ce derivă din subscripțiile făcute fără premii sau agiu, a inserat în art. 139 din codul nostru comercial aliniatul 2, care prevede nulitatea vânzării cu clauza «actualmente pentru când societatea va fi constituită». Prin aceasta legiuitorul nostru a interzis ipoteza confirmării. Pe temeiul acestui ultim aliniat din art. 139 codul nostru comercial jurisprudența noastră a hotărât că:

Legiuitorul nostru dându-și seama de inconveniente grave prin negocierile acțiunilor în societățile nelegal constituite a dispus în termeni generali, absoluți în art. 139 c. com. că orice vânzare sau cesiune este nulă.

Aceasta pentru a înlătura agiotagul acțiunilor societăților viitoare și gravele urmări ale acestor speculațiuni; de aceea a mers mai departe de cât legiuitorul italian oprind orice invoială înainte constituirii societății, cu obiect de transmitere a acțiunilor unei societăți viitoare. La obiecția confirmării tacite a părâtului, care a acoperit nulitatea luând parte la toate adunările generale ale acționarilor, obiecție ridicată de reclamant, se opune argumentul ca recunoașterea să se referă la un act anulabil și în cunoștință de cauză a viciului, care infectează actul, având și intenția de a repara viciul, lucru ce nu se dovedește, de altfel chiar de ar fi această dovadă, ea ar fi neconcludentă, deoarece această nulitate este de ordine publică, de interes general, ce nu se poate acoperi prin confirmare.¹⁴⁾

P. VASILESCU

Doctor în Drept din Paris, avocat

TRIBUNALUL IAȘI, SECȚIA II C. C.

Audiența dela 14 și 15 Iunie 1921

Președenția D-lui P. RAȘCANU. Președinte

Președ. Comisiunii Interimare Iași cu Primul Procuror Trib. Iași
Sentința civilă No. 158

Act de deces al unui militar dispărut în timpul războiului. — Confectionare prin justiție. — Ce texte se aplică? — Cine poate cere?

1. Actul de deces al unui militar, dispărut în timpul războiului, se poate confectiona prin justiție, pe baza art. 27 din decretul-lege No. 3244/1916, modificat prin decretul lege No. 4357/1919.

2. Cererea în justiție poate fi făcută de Cercul de recrutare, de care depindea dispărutul, sau de cei interesați, nu însă și de președintele comisiei interimare (sau primarul) comunei ultimului domiciliu.

14) Trib. com. Ilfov 954 și 955 din 4 Iunie 1903 citate de Eft. Antonescu op. cit. jurisprudența 26 de sub art. 88.

9) Namur, Le Code de Commerce Belge, t. II, No. 1012; *Pandectes Belges*, Soc. an. No. 633.

10) M. A. Dumitrescu, op. cit. vol. 4, No. 1113, 1117.

11) Thaller, *Traité Élémentaire de Droit Commercial* IV-om ed. No. 359.

12) Trib. Prahova s. II-a, No. 53 din 1 Oct. 1907, *Curierul Judiciar* No. 2, 1908, p. 13.

13) C. Apel Galați, 29 Noemb. 1907, *Curierul Judiciar* 1908, No. 30.

Tribunalul,

Având în vedere cererea înregistrată la No. 4355/921, introdusă de d-l președinte al comisiei interimare Iași;

Ascultând pe d-l avocat Faur pentru petiționar și pe d-l avocat O. Teodoreanu, însărcinat a pune concluziuni pentru ministerul public;

Având în vedere actele din dosar;

Având în vedere că subiectul cererei de față e confecționarea, prin hotărâre judecătorească, a actului de moarte a unui militar dispărut în război;

Considerând că starea civilă, se stabilește cu acte de stare civilă, fie că e vorba de civili, fie de militari, cu singura deosebire că pentru militari, în timp de război, sunt ofițeri de stare civilă militari cari țin registre speciale, trimițând în termen de 10 zile, dela confecționarea actului, un extract, oficerului de stare civilă dela primăria ultimului domiciliu;

Considerând că la regula de mai sus este o singură excepție (Art. 33 c. civ.), când nu sunt registre sau se vor fi pierdute, caz în care, după ce se va face în prealabil dovada neexistenței sau pierderii lor, se poate dovedi starea civilă cu martori sau prin hârtii domestice;

Deși doctrina și jurisprudența admite extinderea cazurilor, când ar fi admisibilă dovada stărei civile, în chipul de mai sus și la cazuri similare, cum ar fi când registrele au fost neregulate ținute, cu întreruperi, file rupte, pătate, șterse;

Însă speța noastră, fiind un caz de deces, în care a fost imposibilitate să se fi dresat act de moarte, nu intră nici în regulile generale, stabilite de art. 63 și urm. c. civ., nici în excepția stabilită de art. 33 c. civ., chiar interpretându-se extensiv acest al doilea text;

Cum în legislația noastră, nu este nici o dispoziție generală, pentru asemenea cazuri și se impune necesitatea de a găsi o formă legală pentru a se constata moartea cuiva, în asemenea împrejurări;

Cum menirea justiției e și a completa lipsurile și lacunele legii;

De oarece această formă legală, diferită de forma obișnuită, trebuie căutată, să fie cât mai apropiată împrejurărilor;

Cum în art. 27 din decretul lege No. 3244/916 modificat de decretul-lege No. 4357/919 găsim o dispoziție, că în caz de dispariție în timp de război a unui militar, Cercul de recrutare sau cei interesați, pot cere tribunalului de județ, pentru locuitorii orașelor reședințe de județ și judecătoriilor de ocoale pentru ceilalți, să constate moartea dispărutului printr-o hotărâre, ce se transcrie apoi în registrele de stare civilă a ultimului domiciliu;

Considerând că deși această dispoziție se găsește într-o lege specială pentru pensiuni și ajutoare, totuși prin dispoziția dela urma textului — transcrierea hotărârii — se vede că legiuitorul a voit cu această ocazie, să ia o măsură generală pentru completarea lacunei din legislația noastră, de a nu se fi stabilit norme pentru constatarea decesului unui militar dispărut în război;

Considerând că această extindere de dispozițiuni speciale nu ar fi unică, de oarece în Franța, deși pentru cazurile de imposibilitatea dresării actelor de deces nu sunt decât legile din 1813 pentru morții în accidente de mine și din 1893 pentru morții în naufragiul unui vas pe mare, totuși doctrina și jurisprudența franceză extinde aceste dispozițiuni la orice alte cazuri de constatare directă a morții, din cauza unor întâmplări extraordinare, ca explozii, incendii, inundații, etc.

Deci, în speță, art. 27 din sus menționatul decret-

lege ar fi aplicabil în principiu, producându-se în fața instanței, conform dispozițiilor acestui text, un certificat al primăriei respective, că dispărutul nu s'a întors în comună din timpul războiului până azi și dela corpul de trupă unde a fost mobilizat copia de pe ordinul de zi pentru ținerea lui în poziție de dispărut și orice alte probe sau mărturii;

Cum însă acest text de lege stabilește și cine anume poate cere confecționarea acestor acte de deces, dând acest drept celor interesați și Cercului de recrutare respectiv;

Cum președintele comisiei interimare al comunei ultimului domiciliu, nu face parte nici dintre cei interesați, nici nu este enumerat de legiuitor;

Cum în speță acesta a introdus cererea, cererea urmează a fi respinsă, ca făcută de o persoană fără calitate.

Pentru aceste motive redactate de d-l judecător supleant I. Pogonat, Tribunalul, în neunire cu concluziile ministerului public, respinge, etc.

(ss) P. Rășcanu; I. N. Pogonatu

NOTA. — Speța supusă judecăței Trib. Iași și care se prezintă, după cât știm, pentru prima oară, este următoarea: Președintele comisiei interimare a comunei Iași cere ca prin justiție să se constate decesul unui militar mort în războiu, din cuprinsul comunei, pentru a i se putea dresa cuvenitul act de deces și clarifica situația, conform legii promulgată prin decretul No. 3. 244 din 21 Dec. 1916.

Tribunalul, pe baza art. 27 al. ult. al citatei legi, respinge cererea pentru motivul că între cei interesați de a cere constatarea, pe cale judecătorească, a decesului unui dispărut: soția și rudele acestuia în primul rând, Cercul de recrutare în al doilea, nu intră și președintele Comisiunii interimare a comunei ultimului domiciliu al celui dispărut.

Trebuie să constatăm dela început că legea nu face nici o enumerare cu caracter limitativ, ci numai enumerativ. Și dacă prin formula «cei interesați» sunt vizați în deosebi: soția și rudele celui dispărut, cari au interes material a se clarifica situația celui presupus mort, și Cercul de recrutare ca să-l șteargă din controalele militare, nu înțelegem de ce n'ar avea și comuna, unde își are disparutul ultimul sau domiciliu, întrucât, ca locuitor al comunei avea anumite îndatoriri, ca contribuabil, de pildă.

De aceea, credem că soluțiunea Trib. Iași, din acest punct de vedere este împregnată de un spirit prea restrictiv, care nu corespunde nici intențiunii legii, nici echității.

E. C. DECUSARĂ

Rugăm pe d-nii magistrați și avocați a ne trimite scrise pe câte o pagină, descifrabil, hotărârile instanțelor judecătorești cari rezolvă chestiuni de drept discutabile, pentru a le putea publica în Curierul Judiciar. Cele mai importante vor fi publicate însoțite de note.

JURISPRUDENȚĂ STRĂINĂ

Marcă de fabrică.— Abandon în domeniul public.— Neurmărire.— Neprescriptibilitate.— Legea mărcilor de fabrică din 23 Iunie 1857. (Legea mărcilor de fabrică române din 15 Aprilie 1879).

a) Conform legii din 23 Iunie 1857 sunt considerate ca mărci de fabrică și de comerț numirile sub o formă distinctă, denumirile, emblemele, întipăririle și ori ce alte semne cari servesc a distinge produsele unei fabrici sau obiectele unui comerț, și nimeni nu poate revindeca proprietatea unei mărci de fabrică sau de comerț dacă n'a fost depus la grefa Trib. de comerț al domiciliului său, clișeu tipografic al acestei mărci în trei exemplare.

Dacă e adevărat că marca de fabrică devine proprietate primul ocupant, depunerea neavând de cât caracterul declarativ, el trebuie să și-o fi apropiat cu intenția certă de a-și crea o marcă care să excludă pe toți și elementele acestei intențiuni se pot deduce din data la care s'a efectuat depunerea și din măsurile luate pentru a-și asigura proprietatea exclusivă față de terți.

Prin urmare, poate fi considerată ca abandonată domeniului public cu titlu de *res omnium*, dacă primul ocupant, care de altfel a efectuat foarte târziu depunerea mărcii, în speță optzeci de ani după pretinsa primă întrebuintare, și n'a făcut nimic aproape jumătate de veac pentru a apăra întrebuintarea mărcii de către terți, cari utilizau același semn, în speță, denumirea de *Jean Bart*, înainte de depunerea pretinsului proprietar.

Presumpțiunea de proprietate neexclusivă sau cel puțin de renunțare se mai deduce încă și din faptul, că cu treizeci de ani înainte, existau în comerț multe ceaiuri purgative cu aceiași denumire și proveniență diferită, și este cu atât mai sigură, cu cât anterior depunerii mărcii de către pretinsul prim ocupant, alte depuneri regulate ar fi fost deja efectuate de către terți și pretinsul primul ocupant n'a formulat nici o plângere contra acestor depozitari, deși a fost regulat publicate și cunoscut de el.

Ca atare, a recunoaște în asemenea condițiuni un drept exclusiv de proprietate unui pretins prim ocupant ar fi, în realitate, să i se acorde un monopol exclusiv asupra unei mărci a căreia notorietate a fost creiată prin intrarea ei în domeniul public.

b) Marca de fabrică fiind un drept incorporal nu este susceptibil de prescripțiunea achizitivă. (*Trib. din Paimboeuf, audiență de la 20 Iulie 1921. La Loi, No. 168 din 28 August 1921.*)

NOTĂ.— Chestiunea dedusă în judecata tribunalului din Paimboeuf este următoarea: farmacistul Louis din Prefailles pretinde că marca de fabrică *The Jean Bart* este proprietatea sa în virtutea depunerii ei la grefa trib. com. conform legii din 23 Iunie 1857, și servă spre a distinge o specialitate farmaceutică de ceai purgativ. În virtutea acestui drept cheamă în judecată pe farmacistul Grimault din Pornic care vindea ceaiul sub aceeași denumire, provenind de la fabrica Goy din Paris.

În fapt se constată că farmacistul Louis a făcut depunerea mărcii la 28 Ian. 1898, însă anterior acestei date se vindea un ceai tot sub aceeași marcă de către toate farmaciile din Franța și că de la 1898 până la 1921, data când s'a făcut cererea de sechestrare, farmacistul Louis n'a ridicat nici o pretenție asupra proprietății sale exclusive.

Deci chestiunea de drept ce se pune este următoarea: *dacă depunerea unei mărci de fabrică are un efect declarativ sau exclusiv de proprietate?*

Tribunalul cu drept cuvânt decide că depunerea unei mărci de fabrică are un efect declarativ de proprietate și cel ce adoptă pentru prima dată un semn distinctiv pentru a desemna produsele fabricii sale sau obiectul comerțului său, devenind proprietar fără nici o formalitate, ca să și consolideze o proprietate exclusivă, trebuie ca să ia toate măsurile de o apăra contra aceluia care ar imita-o, deci contra tuturor terților, care ar pune în comerț produse sub aceeași marcă.

Instanța de fond este deci îndrituită de a căuta să cerceteze dacă această intenție — de a-și crea o marcă de fabrică exclusivă de proprietate — a existat într'adevăr în mod real chiar de la origină. Căci se poate întâmpla ca proprietatea unei mărci să fie abandonată în *mod tacit*, fie că proprietarul a încetat de a mai exercita comerțul său, fie că tolerează și pe alți terți ca să vândă produse sub aceeași marcă timp îndelungat, cum e în speță, aproape o jumătate de veac.

În acest caz nu mai poate fi vorba de o marcă de fabrică exclusivă de proprietate, căci sub aceeași denumire de *The Jean Bart*, cum e în speță, se vând produse de proveniențele cele mai variate și de cele mai diverse case, ci de niște produse de aceeași natură, cari au căzut în *domeniul public ca res omnium*.

Prin urmare, dacă primul depozitar al mărcii n'a pus toate diligențele ca să-și individualizeze marca creindu-și un drept exclusiv de proprietate față de terți, pe care îi știa că vând produse diferite sub aceeași denumire, cum e în speță, e o prezumție puternică că el a abandonat-o tacit, și deci a căzut în domeniul public.

În speță, de asemenea nu se poate invoca de către pârât, stabilimentul Goy, prescripțiunea, fiind că marca de fabrică constituind un drept incorporal nu-i susceptibil de prescripțiunea achizitivă.

Legea română din 15 Aprilie 1879 asupra mărcilor de fabrică continuând același principiu, se poate aplica aceeași soluție într'un caz similar.

E. C. D.

BIBLIOGRAFIE

A apărut un volum intitulat:

Congresul avocaților 1921 (6, 7, 8 Mai) cuprinzând debaterile congresului și Proiectul de lege pentru organizarea Corpului de avocați votat de congres și expunerea de motive.

Volumul este tipărit de Baroul avocaților din jud. Ilfov și costă 20 lei.

Cererile se adresează Secretariatului Baroului de Ilfov și la *Curierul Judiciar* care le expediază contra valoare mandat postal, la care se adaugă 2 lei pentru porto.

«LUPTA ECONOMICA». An. XI No. 1, cu articole economice și financiare de d-nii: Const. C. Bacalbașa, T. A. Teodoru, S. Muncel, Stavri. C. Cunesco, P. Drăgănescu, N. Weisengrun și alții.

«PAZA». Revista polițienească și administrativă. An. I, No. 1 sub direcția d-lui Vasile Daschievici, inspector de poliție. Remarcăm articolul: *Stința în serviciul poliției; Dactiloscopia și țșa dactiloscopia de V. Daschievici*. Autorul reclamă înființarea *Cazierelor judiciare*, pentru a se putea organiza o repressiune mai eficace, căci de două decenii cei mai eminenti penaliști o cer, fără ca Ministerul de Justiție să-i audă, și efele tele dezastruoase ale lipsei *Cazierelor*, el arată revista la p. 26: « un pungaș lon Niță Cornățeanu, deși comite 46 (patruzeci și șase) de furturi, ultima condamnare (cartea de judecată 949/920 jud. oc. VII Buc) abia îi dă șase luni și o zi închisoare! Adică îl declară recidivist abia după al patruzeci și cincilea furt! ... »

ARDEALUL JURIDIC An. I, No. 5 cu următorul cuprins: *Contribuțiuni la unificarea legilor* (sistemul penitenciar) de d-nii: V. M. Dumitriu și Ștefan Laday. *Anteproiect de constituție de Romil Boila; Dicționar Juridic de d-nii V. M. Dumitriu și Ștefan Laday. Jurisprudențe*: C. Apel Cluj și Camera de punere sub acuzare a Trib. Alba-Iulia, cu o notă a d-lui V. M. Dumitriu, referitoare la ultraj.

O traducere reușită a Cod. penal al contravențiilor. *Legea ungară X L din 1879* de d. V. M. D. și Șt. L.

Revista apare la Cluj.